

SAYI
14

ÖNDERERİNÇİ
İlk bahar sayısı 2022/20K
@sadesodadergi

İLK GÜNKÜ GAZLA

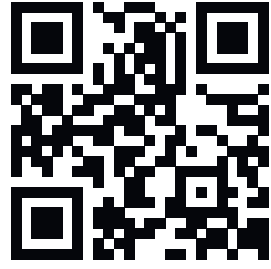
SADE SODA

Sade Soda uygulamasını
indir, kamera tuşuna bas
ve kapağa tut. Artırılmış
gerçeklik seni bekliyor.

Nasıl bir gelecek?

SİZİN İÇİN HAZIRIZ

abone.onder.org.tr

ÖNDER

İmam Hatipliler Derneği Adına

İmtiyaz Sahibi

Abdullah Ceylan

Genel Yayın Yönetmeni

Rüveyda Korkut

Yazı İşleri Müdürü

Resul Çiftci

Yayın Editörü

Şule Duman

Sade Soda Mutfağı

Abdülkadir Öksüz

Ahmet Kefci

Betül Yarız

Büşra Karayıl

Elif Naz Okuyucu

Enise Özudođru

Esmâ Ceyda Erdoğan

Fatih Sultan Mehmet Akyol

İbrahim Nohutcu

İclal Yılmaz

M. Ali Karanfil

Mediha Sümeyye Kara

Mehmet Akif Ayzit

Mehmet Fatih Battal

Sevde Sezer

Seyyid Soylu

Şerife Güner

Tarık Gül

Zeynep Öztel

İçerik Danışmanları

Serdar Sönmez

Zeynep Rana Ünal

Genel Konsept, Tasarım-Uygulama

Noon Tasarım

Yazışalım, Konuşalım, Gel Tanışalım

Akşemsettin Mah. Şair Fuzuli Sok. No: 22 Fatih/İstanbul

sadesodadergi@gmail.com • 0 (212) 519 09 53

Potansiyel Yazarımızsın Yaz ve Gönder

sadesodayazi@gmail.com

Baskı Yeri

Yönetim Yeri

Akşemsettin Mah. Şair Fuzuli Sok. No: 22 Fatih/İstanbul

sadesodadergi@gmail.com

0 (212) 519 09 53

Dilek&Öneri&Şikayet

sadesodadergi@gmail.com

Sosyal Medyada Biz

f t i sadesodadergi

"Üç ayda bir yayınlanır."

Yazılarda yayın kurulu değişiklik yapabilir.

Gönderilen yazılar iade edilmez.

Yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yazılardan yazarları kadar okuyucular da sorumludur.

Merhaba Sevgili Okur,

Hikayemizi yazmaya ve yaşamaya devam ediyoruz. Bazı günler neşeliyiz; ışığı-mızla aydınlanıyor tebessümler, bazı günler hüzünlüyüz; derin sorularımızla yol alıyor düşünceler. Geçmiş, bizi biz yapan tecrübeyi anlamaya ve yaşadığımız anı anlamlandırmaya gayret ederken peşimizi hiç bırakmayan "gelecek" sürekli bize kendisini hatırlatıyor. Bu hatırlatma çoğu zaman bizi kaygılara sürüklese de hepimiz içten içe biliyoruz; karların eridiği vakit güneşin derin uykularımızı ısıtarak "Haydi, kalk, bakılacak çok gökyüzü var" dediğini, kuşların ve çiçeklerin de içimizdeki baharı kolladığını. Merak galip geliyor, heyecanla düşünmeye devam ediyoruz.

Nasıl bir gelecek?

Sorusuna hepimizin çokça cevabı var. Bu sayımızda aklımızdaki sorularla cevaplar aramaya çıktık. Bu yolun bir sonu yok biliyoruz, yolda olmayı seviyoruz. Bu satırlar yolda olanlara gelsin.

Dünya değişiyor, gelecek geliyor. Geleceğimiz konusunda kimimiz iyimser, kimi-miz kötümser. Bir taraftan hayatı "daha" kolay, konforlu, zekice yaşamının yollarını ortaya koyan teknolojik gelişmeler, bir taraftan "daha"lar uğruna zarar gören çevremiz, dünyamız. Şu anki dünyayı son zamanlarda iyice çekilmez buluyoruz: ekonomik krizler, savaşlar, bitmeyen mücadeleler, işsizlikler, hukuksuzluklar, tatsız tutsuz hayatlar ve çokça hayal kırıklıkları... Oysa şu cümleler de bu şimdiki dünyadan: çabayla yoğrulmuş başarılar, özgürlüğüne kavuşan insanlar, yıkılan tabular, kısalan mesafeler, artan imkanlar, nice güzel iyilik hareketleri, yeni buluşlar, bahçe olmaya karar vermiş cesur bir balkonda açan çiçekler, yeni demlenmiş taze çay, gölgesinde serinlenen söğütler ve geleceği şekillendiren hayaller...

Bilinen ve bilinmeyen bir sentezi olarak gelecek, ona nasıl baktığımızla şekilleni-yor. Üzerine yazmayı beklediğimiz boş bir sayfa değil; aksine tam da yazdığımız sayfadır gelecek. Yazarken başlayan hikâyede kimler onu okuyacak, düşünecek ve harekete geçirecek?

Sade Soda'nın bu sayısında okuyacak, konuşacak çok şey var. Düşünceleri, yazı-ları ve hikayesi ile ortak olan tüm Sade Soda Mutfağına ve değerli konuklarımıza çok teşekkür ediyorum.

Sevgili Okur, geleceğin eşliğinde beraber okuyalım, düşünelim ve inşa edelim.

İyi ki var bir hikayemiz.

Rüveyda*

*Kadıköy AİHL mezunu. Tarihçi&Mimar. Düşünmeyi, üretmeyi ve şehirlerde gezgin olmayı seviyor. Gençlerle yol alıp hikayeler biriktirmek en sevdiklerinden.

SADE İÇİNDEKİLER

**Bizi Rahatsız Eden Belirsizlik
Mi, Yoksa Bu Belirsizliğe
Karşı Tahammülsüzlük Mü?**

DİLRUBA SÖNMEZ

SAYFA 08

**Yurtdışında Okumak
Geleceğimizi Kurtarır Mı?**

ALİ ÇİÇEK

SAYFA 10

**Gençler Olmadan
Millet Olmaz**

SELİM CERRAH

SAYFA 14

**İyi Aile Çocuğu
Yapay Zekâ**

ZEYNEP RANA ÜNAL

SAYFA 12

N A S I L

06

Kavram
Köşesi

10

Yurt Dışında
Okumak Geleceğimizi
Kurtarır Mı?

**ALİ
ÇİÇEK**

16

Gelecek
Neler
Getiriyor?

**SERDAR
SÖNMEZ**

26

Yediğimiz Besinler
Geleceğimizi
Nasıl Etkiliyor?

NURSENA COŞKUN

38

Demirbaş

39

İçini Döken
Kitaplar

40

Röportaj

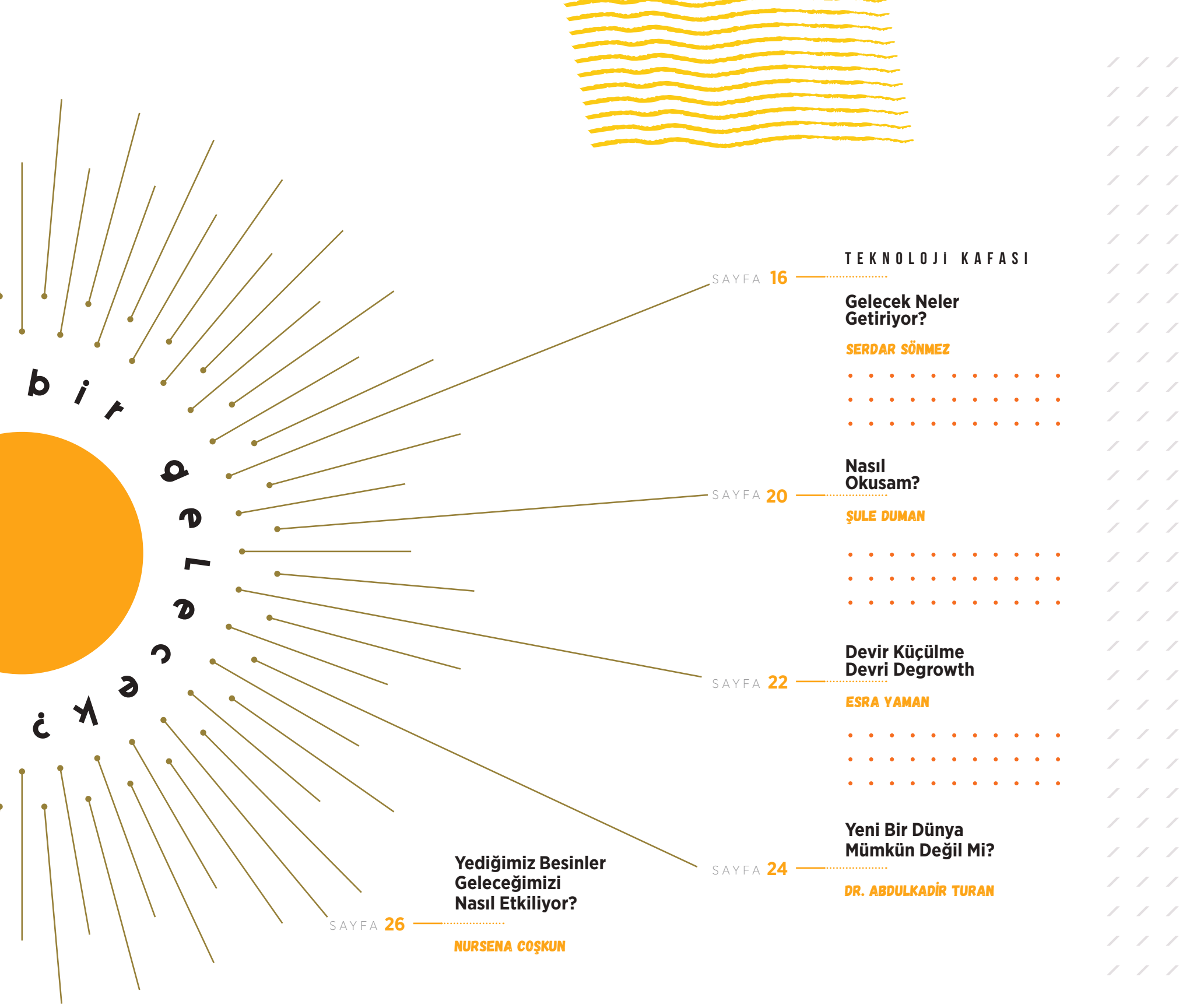
**AYŞE
YAZICILAR**

44

Dervişle
Sohbetler

**• ABDÜLKADİR
• BÜŞRA
• SEVDE**

TEKNOLOJİ KAFASI

SAYFA 16

Gelecek Neler Getiriyor?

SERDAR SÖNMEZ

Nasıl Okusam?

ŞULE DUMAN

Devir Küçülme Devri Degrowth

ESRA YAMAN

Yeni Bir Dünya Mümkün Değil Mi?

DR. ABDULKADİR TURAN

Yediğimiz Besinler Geleceğimizi Nasıl Etkiliyor?

SAYFA 26

NURSENA COŞKUN

28

Serbest Kürsü

• ESMA
• ŞERİFE

30

Yitik Hazine'nin Kâşifi:

PROF. DR.
FUAT SEZGİN

32

Röportaj

MEDİHA
SÜMEYYE
KARA

34

Kitabın Orta Yeri

36

Çevrimiçi

RESUL
AYDEMİR

46

Miras

M. ALİ
KARANFİL

48

Yahya Efendi Külliyesi

ENİSE
ÖZÜDOĞRU

50

Orhan Gazi Camii ve Şeyh Edebali Türbesi

SEYYİD SOYLU

56

Bir Muştudur Bayram Kudüs'te

ESRA BETÜL
KORKUT

58

Sehrin Süsü: Lale

ÖMER FARUK
DELİKTAŞ

60

Pop-Jazz-Alaturka-Saz MEHMET AKİF AYZİT

MEHMET AKİF
AYZİT*

GELECEĞİN KAVRAMLARI

• Gelecek

Gelmesi beklenen, gelişinin gerçekleşeceği düşünülen. İleride yaşayacağı hayat, istikbal anlamında gelen kelime. Bilinenin, bilinmeyen ve bilinmeyen bir sentezi.

• İnovasyon

Yenilik. Yeni fikirlerin veya buluşların ekonomik alanlara uygun hale getirilip uygulanmasıdır. Bir diğer tanımıyla, gözle görülür açık ihtiyaçların çözümüne yönelik sunulmuş akılcı çözümler sürecidir.

• Fütürizm

XX. yüzyılın başında İtalyan şairi Marinetti tarafından ortaya atılan ve geçmişe ait iyi ve güzel her şeye sırt çevirip günümüzün baş döndürücü yaşayışını, süratini, makineleşme tutkusunu, geleneksel edebiyat kuralları dışında yeni ifade yolları ile ve büyük bir hayranlıkla anlatmayı amaç edinen, ancak bu suretle asrımıza ve gelecek nesillere hitap edilebileceğini düşünen sanat cereyanı; gelecekteki bir dünyada yer alacak sanat şekillerini tasarlayan estetik doktrin, gelecekçilik.

• Fütürist

Gelecek senaryoları üzerine düşünen ve geleceğe dair temelli öngörülerde bulunan kişiler. Fütüristler ülkelerin, toplumların hatta insanlığın sosyal, politik ve çeşitli alanlarda ne tarz gelişimler göstereceklerini ve bu gelişimlerin ne yönde olacağı gibi konular üzerine çalışırlar.

• Küreselleşme

Modernizasyon sürecinin bir parçası olarak özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde tek kutuplu bir dünyada zuhur eden kültürel sistemine, dünyanın somut bir biçimde tek bir bütün olarak yapılması sürecine verilen isim.

• Sürdürülebilirlik

Üretim ve çeşitliliğin devamlılığı sağlanırken insanlığın hayatının daimi kılınabilmesidir. Başka bir ifadeyle, kendi ihtiyaçlarımızı, gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeden karşılayabilmemizdir.

• Start-Up

Yeni Girişim olarak Türkçeleştirilen, Amerika'da ortaya çıkan kavram. Bir pazar ihtiyacını giderme amacı taşıyan yenilikçi bir ürün, süreç veya servis sunan, genel olarak yeni kurulmuş ve hızlı büyüme gösteren bir müessesedir. Bir girişim genellikle hızlı bir şekilde ölçeklenebilir bir iş modeli ortaya çıkarmak için kurulan küçük bir işletme, ortaklık veya organizasyondur.

• Ideathon

Belirli bir konuda yenilikçi fikri olan takımların; iş geliştirme, tasarım ve proje yönetim yeteneklerini kullanarak fikirlerini yarıştırdıkları bir fikir maratonudur.

• E-Spor

Elektronik spor. Organize video oyunu yarışmalarına verilen isim. Oyunlar, genellikle profesyonel oyuncular arasında profesyonel organizasyonlar ile düzenlendiğinde bu ismi alır.

• Kripto Para

Günümüzde sanal ortamda hayat bulan ve dünyada birçok ülke tarafından geçerliliği kabul edilmemiş para birimidir. Kripto paraların hepsi block-chain adı verilen güvenlik sistemini kullanır. Kripto para denilince akla iki kavram daha gelir: Bitcoin ve Altcoin.

• NFT

Açılımı Non-Fungible-Token olan bu kısaltmanın çevirisi Türkçeye Takas Edilemez Jeton olarak geçer. NFT'leri basit olarak dijital dünyada size ait olan ve bir eşi benzeri olmayan mal varlığı olarak değerlendirebiliriz. NFT'ler günümüzde sanat, müzik, spor ve diğeri popüler eğlencelerdeki dijital varlıkları metalaştırmak için kullanılır. Amiyane bir örnek vermek gerekirse, çocukluğumuzda mahallede kimsede bulunmayan taso ve futbol kartlarına benzetebiliriz.

• Sanal Gerçeklik

Görüntüleri iki boyutlu ekranlardan algılamak yerine üç boyutlu gerçeklikte deneyimlemeye yarayan bir teknolojidir. VR teknolojisinin en yaygın kullanıldığı alanlar oyunlar, filmleri çeşitli yayınlar ve sanal öğrenme ortamları. Sanal gerçeklik gözlükleri ile kullanıcının kendini gerçekten o ortamda hissetmesini sağlayacak şekilde geliştirilebiliyor.

• Artırılmış Gerçeklik

(AR) ses, video, grafik veya GPS verileri gibi bilgisayar tarafından üretilip duyuşal girdi ile artırılıp canlandırılan elemanların fiziksel, gerçek dünya ortamıyla birleştirilmesiyle oluşturulan yeni bir algı ortamının canlı doğrudan ya da dolaylı bir görünümüdür.

• Block-Chain

Dilimizdeki karşılığı Blok-Zincir olan bu kavram aslında sanal telif hakları sistemi olarak nitelendirilebilir. Transfer ve veri güvenliğini sağlamak için kullanılan teknolojilerdir. Blok zinciri, geleneksel veri tabanları gibi değil de işlemlerin arka arkaya listelediği dijital bir kayıt defteri olarak çalışır. Blok zinciri, banka veya hükümet gibi üçüncü taraf bir aracıya ihtiyaç duymadan para, mülk, sözleşmeler vb. öğelerin güvenli transferi için kullanılır.

• Metaverse

Her ne kadar Matrix kadar gelişmiş bir teknoloji olmasa da Metaverse'ü Matrix'e benzetmek mümkündür. Metaverse kısaca sanal gerçeklik teknolojisi kullanılarak oluşturulan sanal alem denilebilir. Bu teknolojinin ilerleyen dönemlerde gelişimiyle; alışveriş yapma, kafelerde vakit geçirme veya sinemaya gitme gibi birçok eylemin fiziksel aktiviteye gerek kalmadan yapılabileceği öngörülmektedir.

DİLRUBA
SÖNMEZ*

BİZİ RAHATSIZ EDEN

**BELİRSİZLİK Mİ,
YOKSA BU BELİRSİZLİĞE KARŞI
TAHAMMÜLSÜZLÜĞÜMÜZ MÜ?**

Geleceğim nasıl olacak? **Ailem yanımda olacak mı? Sağlıklı olacak mıyım?** **İş bulabilecek miyim? Arkadaşlarımla aram iyi olacak mı? Rahat bir yaşam sürebilecek miyim?**

Çevremizdeki insanlardan çok sık duyduğumuz ve hepimizin zihninden bir kez de olsa geçen sorulardan sadece bazıları. Özellikle pandemi süreci ile başlayan ve halen devam etmekte olan güncel olayları göz önünde bulundurduğumuzda geleceğin nasıl olacağı ile ilgili sorular zihnimizi her zamankinden daha fazla zorluyor olabilir. Peki, sizce bizi rahatsız eden belirsizlik mi, yoksa bu belirsizliğe karşı tahammülsüzlüğümüz mü?

Her sabah uyandığımızda birtakım programlarımız, rutinlerimiz ya da planlarımız olsa da belirsizliğin hayatımızda bir parça olduğunu bilerek güne başlarız. Bazılarımız bu belirsizliği kabul ederek kendisini akışa bırakırken; bazılarımız ise belirsiz durumlara karşı kaygı duygusunu çokça deneyimleyebilir. Hatta bazen de bu kaygıdan kurtulmak için hayatımızdaki belirsizliği kontrol etmeye çalışarak yorucu bir sürecin içine gireriz. Bu yazımızda sizlere klinik ortamlarda sıkça karşılaştığımız “belirsizliğe tahammülsüzlük nedir, bileşenleri nelerdir, bu konuda önerilenler nelerdir?” sorularını yanıtlamaya çalışacağım.

Belirsizliğe tahammülsüzlük, kişinin bir durum karşısında belirli bilgilerden yoksun olmasından dolayı yaşadığı duruma/sürece katlanmadaki zorluğu olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca “belirsizliğe tahammülsüzlük”, Dugas, Freeston ve Ladouceur’un (1997) modeline göre kaygı ve endişelerin devam etmesini sağlayan en önemli faktörlerden biri olarak da kabul edilmektedir. Bununla birlikte, endişe hakkında pozitif inanç geliştirme (kaygının ve sürekli gelecek hakkında düşünmenin faydalı olduğu inancı), olumsuz problem çözme becerileri (belirsiz durumlar karşısında çaresiz hissetmemize ve gerekli çözüm yolları bulamama durumları) ve kaçınma (belirsiz durumlardan bildiğince uzak durarak her şeyi kontrol etme durumu) gibi kaygımızı

arttıracak birçok farklı süreçleri de tetiklemektedir.

Peki, “Neden bazılarımız bunu çok yoğun yaşarken bazılarımız ise kendilerini akışa bırakabiliyor?” sorusunun cevabını ise bireysel ve çevresel etkenler olmak üzere birçok farklı faktörde bulabiliriz. Bireysel faktörlerden olan genlerimiz, kişilik özelliklerimiz ya da olaylara karşı geliştirdiğimiz bakış açılarımız bile duygularımızı ve düşüncelerimizi etkilerken; çevresel etkenlere örnek olarak ise toplumsal durumlar, ekonomik süreçler, eğitim gibi birçok farklı faktör de bu süreçte önemli rol oynamaktadır.

Belirsizliği kontrol edemiyorsak neler yapabiliriz?

Pandemi, ekonomik kriz, diğer insanların düşünceleri, duyguları, davranışları, ya da işsizlik gibi hayatımızda kontrolümüzde olmayan ama hayatımızı etkileyen çok fazla faktör bulunmaktadır.

Bu süreç içerisinde oluşan kaygının bizleri motive ettiğini ve birçok kişinin de aynı zamanda bunu deneyimlediğini fark etmek önemlidir. Fakat bu kaygı günlük hayatınızdaki işlevselliği etkilemeye ve sizlere sıkıntı vermeye başlamışsa yapabileceğiniz bazı şeylere kısaca göz atmak faydalı olabilir.

Öncelikle hayatımızda belirsizliğe yer açmak ve onu kabul etmek ilk ve belki de en zor adım olduğunu söyleyebiliriz.

Belirsizliği kabul edip diğer basamaklara geçtiğimizde ise benim kontrolümde olan şeyler neler sorusunu sormamız faydalı olabilir.

Genellikle kendi davranışlarımız dışında kontrol edebileceğimiz şeyler çok azdır. Bu yüzden yaptıklarımıza, seçimlerimize, yaşadığımız olaylarda ne hissettiğimize ve ne düşündüğümüze ışık tutmak faydalı olabilir.

1-Sizin için sorun oluşturan durumları ve bu sorunlara uyguladığınız stratejileri tanımlayın.

2-Bu stratejilerden sizler için faydalı olanları değerlendirin ve onlara yatırım yapın.

3-Kontrol edemeyeceğiniz durumlarda sizi korkutan sonuçları, gerçekleşen sonuçları ve bunlar için yapabileceğiniz stratejileri/çözüm yollarını tanımlayın. Onlardan kaçınmayın, o anda kalarak belirsizliğe hayatınızda yer açın.

4-Kontrol edebileceğiniz durumların listesini yapın ve kullanabileceğiniz faydalı stratejiler belirleyin. (Örnek, belirli eğitimler almak, profesyonel kişilerden yardım almak)

5-Diyafraam nefes egzersizleri, gevşeme egzersizleri ve an’da olma (mindfulness) egzersizlerini günlük hayatınızın bir parçası haline getirin.

6-Şükür günlüğü tutun. (Her gün, gün içerisinde şükredeceğiniz 3 farklı şeyi not edin. Unutmayın her gün, birbirinden farklı olmak zorunda!)

7-Profesyonel yardım almanın her zaman faydalı bir seçenek olduğunu unutmayın.

Son olarak, bu süreçte sizlere fayda sağlayabilecek kitap önerilerini de yazımın en son kısmına eklemek istiyorum.

•**Fark Et, Düşün, Hisset, Yaşa** – Hakan Türkcapar

•**Kaygı ve Endişe – Çalışma Kitabı** – David A. Clark ve Aaron T. Beck

Kaynakça

Dugas, M. J., Freeston, M. H., & Ladouceur, R. (1997). Intolerance of uncertainty and problem orientation in worry. Cognitive therapy and research, 21(6), 593-606.

ALİ
ÇİÇEK*

YURT DIŞINDA OKUMAK GELECEĞİMİZİ KURTARIR MI?

Paris'e git hey efendi akl-ü fikrin var ise
Aleme gelmiş sayılmazlar gitmeyenler Paris'e
(Hoca Tahsin Efendi)

Gördün mü sen Paris'te tahsil etmiş çakalı
Çenesinde Didon'un bir top keçisakalı
Nevcivanım şıkdr şık ana şalgam baba turp
Paytonla geçerken gör, kibarane oturup
Gezmiş tozmuş Londura, Paris, Berlin, Viyana
Der Avrupa bir yana ille Paris bir yana
İki dirhem naz ile bir çekirdek cilvesi
Küçükbeyim şampanya, bizler kahve telvesi

...
(Üsküdarlı şık Râzî)

GENÇLER OLARAK MUTLAKA TANIMAMIZ İCAP EDEN ÖNEMLİ ŞAHSIYETLERDEN BİRİSİ OLAN MERHUM FETHİ GEMUHLUOĞLU (1922-1977), BURS VERDİĞİ, DOKTORAYA TEŞVİK ETTİĞİ, DİL ÖĞRENSİN DİYE KURSA YA DA YURT DIŞINA GÖNDERMEK İSTEDİĞİ, ÜNİVERSİTEDE ASİSTAN, ÖĞRETİM ÜYESİ OLMASI İÇİN DİDİNDİĞİ GENÇLERE ŞÖYLE DERMİŞ; “BEN SENİN NE BABANI TANIYORUM NE AİLENİ TANIYORUM NE VERECEK KIZIM VAR NE DE ALACAK OĞLUM. BEN SENİN İÇİN NİYE DERTLENİYORUM BİLİYOR MUSUN? ÇÜNKÜ SEN TÜRKİYE’NİN İHTİYACISIN.”

2020 yılı ve sonrasında Türkiye’de yapılan güncel araştırmalara göre gençlerin ortalama olarak yarısı imkânları olsa yurt dışında okumak veya yaşamak istiyor. Demek ki, birçoğumuz bizi nasıl bir geleceğin beklediğini konu edinirken, yurt dışında okumanın ‘ideal’ bir senaryo olduğunu düşünüyor. Yazının başında yer alan ve iki farklı bakış açısını yansıtan alıntılardan da anlaşılacağı üzere yaklaşık iki asırlık geçmişi olan derin bir meseleden bahsediyoruz. Koca Hüseyin Paşa’nın 1830’da masraflarını karşılayarak beş öğrenciyi Paris’e göndermesiyle ilk örneği görülen, 1835 yılından itibaren ise devlet politikası haline gelen yurt dışına öğrenci gönderme uygulaması, 19. yüzyılda Osmanlı’nın içine düştüğü sorunlar yumağından kurtulabilmesi için başvurulan bir yöntemdi aslında. Bu yöntemin dayanağı, Osmanlı’daki eğitimin Avrupa’daki gelişmelere ayak uydurmada yeterli görülmemesiydi. Sonraki yıllarda Osmanlı gençleri arasında Avrupa’da tahsil, birçoğunun hayallerini süsleyen bir olgu haline gelmişti. Gazetelerde Avrupa’da tahsile ilişkin özendirici yazılar kaleme alınıyordu. Bugün de aynı noktadayız; farklı alanlarda kendimizi yeterli göremeyişimizden kaynaklı bir yöneliş olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Peki, yurt dışında okumak bir kaçış mı, yoksa sadece bir tecrübe kazanım aracı mı? Meseleyi bir kaçış olarak görenlerin durumunu İbn Haldun’un “Mağluplar galipleri taklit eder” sözüyle açıklayabiliriz. Son zamanlarda uluslararası medya kuruluşlarının medya uzantılarından BBC Türkçe ve Deutsche Welle’nin yaptıkları taraflı dosya-haberler aracılığıyla bu ‘kaçış’ sufla ediliyor zaten. Bu nedenle, yurt dışı eğitim seyrimizin en önemli başlığı kendine yabancılaşma durumudur. Yabancılaşma, dinî hakikatlerden uzaklaşma, adet ve gelenekleri küçümseme, tarihinden utanma şeklinde zuhur eder. Yabancılaşan kişiler, sosyo-politik olaylar karşısında güçsüzlük hissederek ve kimlik bunalımı yaşarlar. Kimlikleri oturmadığı için, millî şuurlarını kendi elleriyle uykuya yatırır. Özellikle sosyal mecralarda aktarılan temelsiz düşüncelerle yurt dışında eğitim planlamak yeri-

ne, belirli araştırma, yüksek lisans ya da doktora programları dahilinde hareket eden gençler ise yurt dışında sık yaşanan başarısızlık hikâyelerine konu olmamak için müspet amaçlarına odaklanırlar. Kendi kimliklerini tahkim ettikleri; ait oldukları medeniyetin ruhunu idrak edebildikleri için kendilerine yabancılaşmazlar.

Gelecekte, genel olarak yurt dışı tecrübesinin en önemli kazanımı olarak kabul edilen dil öğreniminin yerini siyasal, kültürel ve ekonomik koşullara ilişkin gerçek bir arka plan sahibi olmak alacaktır. Çünkü dil yetenekleri, teknolojik imkânların da genişlemesi nedeniyle doğru ve yeterli çaba sarf edildiği takdirde yurt içinde kolaylıkla kazanılabilir hale gelmiştir. Ancak farklı kültürleri, sosyal yaşantıları, sanatı ve mimariyi yerinde görmenin bir alternatifi bulunmuyor. Dolayısıyla yurt dışında eğitim meselesini esas olarak tecrübe kazanım süreci olarak görmek gerekiyor.

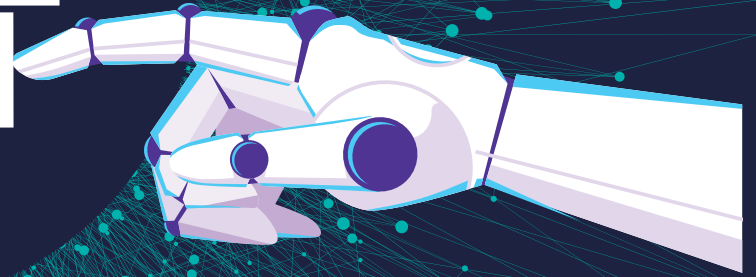
Son olarak, kazandığımız yurt dışı tecrübesinin ve müktesebatının hangi amaç için kullanılması gerektiğine değinelim. Gençler olarak mutlaka tanımamız icap eden önemli şahsiyetlerden birisi olan merhum Fethi Gemuhluoğlu (1922-1977), burs verdiği, doktora teşvik ettiği, dil öğrensin diye kursa ya da yurt dışına göndermek istediği, üniversitede asistan, öğretim üyesi olması için didindiği gençlere şöyle dermiş; “Ben senin ne babanı tanıyorum ne aileni tanıyorum ne verecek kızım var ne de alacak oğlum. Ben senin için niye dertleniyorum biliyor musun? Çünkü sen Türkiye’nin ihtiyacısın.”

Gerçekten de mesele yurt dışına gitmek değil; milletine ve devletine katkı sağlamak adına belirli bir hedef doğrultusunda yürüeyebilmek; “Geleceğin dünyasını nasıl şekillendirmek istersin?” sorusuna esaslı bir cevap verebilmektir. En büyük keramet istikamet üzere olmaktır. Geleceğimizi yurt dışında ya da yurt içinde okumak değil, nerede olursak olalım millî menfaatleri kendi menfaatlerimizden üstün tutarak istikamet üzere olmak kurtaracaktır. Bu istikametten şaşmayan gençler mutlaka muvaffak olacaklardır.

ZEYNEP RANA
ÜNAL*

İYİ AİLE ÇOCUĞU
YAPAR
ZEKA

*Konya Mahmut Sami Ramazanoğlu AİHL ve Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mezunu.
Adil bir avukat olma yolunda. Her zaman okumayı yazmaya tercih etmiştir.

“Güçlü bir yapay zekânın yükselişi, insanlığın başına gelen en iyi ya da en kötü şey olabilir. Hangisinin olacağını bilmiyoruz.”

Stephan Hawking

Son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin sosyal yapılarda ve özellikle bilişim alanında hayatımızda meydana getirdiği değişim ve gelişimler öngörülemez şekilde devam ediyor. Giyilebilir teknolojilerden insan eli değmeksizin gerçekleştirilen robotik cerrahi ameliyatlara kadar günlük hayatın pek çok alanında kendini gösteren yapay zekâyâ sahip varlıkların tabiri caizse bir teknolojik devrim yapma niyetinde olduklarını söyleyebiliriz. Elbette bu devrimin sadece teknik değil sosyal sonuçları da olacaktır. Bu sonuçlara geçmeden önce gün geçtikçe daha da otonom hale gelerek sosyal hayatın her alanında insanlarla etkileşimde bulunan yapay zekâyâ sahip varlıkların hukuki statüsünün belirlenmesi mecburiyet arz etmektedir. Öncelikle robotun, insan görünüşünde ya da başka bir fiziksel şekilde ve hareket kabiliyetine sahip bir mekanizma, yapay zekânın ise robotun içindeki yazılım olduğu belirtmekte fayda var. Yani yapay zekâyâ sahip varlık hangi amaca özgülenirse özgülensin her zaman alışlagelmiş robot görünümünde olmak zorunda değildir.

Yapay zekâyâ sahip varlıkların hukuki kişilik statüsü tartışmalarında “elektronik kişilik” ve “kusursuz sorumluluk” tanımlamaları olayı başka bir boyuta taşısa da aslolan insan fitratına özgü yaratılıştan gelen duyguların herhangi bir şekilde bu varlıklara aktarılamayacağı için hiçbir zaman insanla aynı statüde olamayacağı gerçeğidir. Gelecekte robotların her yönüyle tamamen otonom hale gelip kendi iradesinin yönetimini nasıl sağlayacağı, insan hayatı için mühim kararların alınmasında ahlak mekanizmasının nasıl işleyeceği meseleleri robot etiği denilen bir kavramın ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Sana bir sır verebilir miyim sevgili robot?

AB Konseyi Yapay Zekâ Komitesi geçtiğimiz yıl sosyal hizmetler alanında kullanılacak yapay zekâyâ sahip varlıkların karar destek sistemlerinde şeffaflık, insan kontrolünün ve hukuki belirliliğin sağlanması gerekliliğine dikkat çeken bir deklarasyon yayınladı. Bu husus özellikle mahremiyet ve insan hakları alanlarında önemli bir noktadadır. Dolayısıyla insanların yapay zekâyâ sahip varlıkları hayatlarına dahil etmeleri onların birey ve toplum bakımından ne kadar güvenilir olduklarıyla doğrudan ilgilidir. Yapay zekâ karşısında mahremiyetin içeriğini oluşturan veri güvenliğinin özellikle 2030’larda piyasaya sürülmesi öngörülen 6G ile daha da önem kazanacağı ortadadır. Bununla birlikte kara, deniz ve hava sınırlarından sonra artık ülkelerin dijital sınırlarının da çizilmesi durumuyla karşılaşmamız oldukça kuvvetli bir ihtimal. Yani kişisel verilerin korunarak mahremiyetin gözetilmesi sadece bireyler için değil devletler için de kritik bir konumdadır.

Robottan davacı olabilir miyim Hâkim Bey?

Yeni bir dünya düzeninde gelecek nesillerin, tam otonom yapay

zekâyâ sahip varlıklarla birlikte yaşayacağı düşünülürken hali hazırda kanun koyucular tarafından yasalarla tanımlanmış suçlara yenilerinin ekleneceği ya da cezai sorumluluk kapsamının genişleyebileceğini söylemek yanlış olmaz. Günümüzde bu varlıkların hukuki ve cezai sorumluluk sınırlarının net şekilde çizildiği bir hukuki düzenleme yok. Gelecekte ise cezai sorumluluktan bahsedilebilmek için yapay zekânın faillik statüsüne sahip olup, dışardan bir müdahale olmaksızın özgür iradesiyle karar alarak hareket edebilmesi bunun sonucunda ise sebebiyet verdikleri neticeden dolayı kınanabilir özellikte olmaları gerekmektedir.

Robotlar insanların yerine geçebilir mi?

Günümüze kadar ortaya konulan araştırmalar göstermektedir ki bir robot asla tam olarak insanca çaba, tecrübe, vicdan, ıslah edilebilirlik özelliklerine sahip olamayacaktır. Dolayısıyla ortada insana özgü bilinç, eylemin farkında olma, yasaların caydırıcılığından etkilenmeye göre değil; algoritmasına göre hareket eden ve belirlenmiş hedefe uygun şekilde kullanılan bir sistem olduğu için günümüzde yapay zekânın sorumlu tutulabilmesi mümkün değildir. Ancak yapay zekâyı kullanan operatörün, üreticinin, yazılımcının, kullanıcının dikkat ve özen yükümlülüğü gözetildiğinde kast veya ihmalden söz edilebilir. Kaldı ki buradaki hedef, yapay zekâyâ sahip varlıkların cezalandırılması ya da kamu vicdanının tatmin edilmesi değil; bu varlıkların programlanmasındaki eksiklerin tamamlanıp topluma daha elverişli araçların sunulabilmesidir. Bunun aksi yönde yani gelecekte tam otonom varlıkların iyile kötünün ayrımını yapabileceği, kendi özgür iradesiyle verdiği kararların sonuçlarını öngörebilip olası tehlike ve zararlardan kaçınabilecek bilinç seviyesine gelmeleri mümkünse o zaman cezai ve hukuki sorumluluklar ayrıca değerlendirilebilir. Bu durumda da menfaat dengesinin nasıl kurulacağı gibi meselelerin ortaya çıkması muhtemeldir. Unutmamalıyız ki tam otonom yapay zekâyâ sahip varlıklar günümüz itibarıyla varsayımsal niteliktedir.

Robotum, robotsun, robot...

Astrofizik alanında yaptığı çalışmalarla tanıdığımız Stephan Hawking, Cambridge Üniversitesi Yapay Zekâ Araştırma Merkezi’nin açılışında yaptığı konuşmasında “Güçlü bir yapay zekânın yükselişi, insanlığın başına gelen en iyi ya da en kötü şey olabilir. Hangisinin olacağını bilmiyoruz.” demiştir. Biz de yapay zekânın modern çağın en önemli gündemlerinden biri olduğunu şüphesiz söyleyebiliriz. Cerrahi robot “Zeus”, sanal avukat “Ross” ve daha niceleri... Aramıza yeni katılacak arkadaşların ve onların beraberinde getireceklerinin hayır mı şer mi olacağını hep birlikte göreceğiz ancak biz iman ediyoruz ki O’nun bilgisi dışında yaprak bile düşmez.

SELİM
CERRAH*

GENÇLER OLMADAN MİLLET OLMAZ

**Yeni bir dünya kurmanın yolu iyi niyetle
ve gayretle çalışmaktan geçer.**

Türkiye’de yaşamakta ısrar etmek zorbaya meydan okumaktır. Bunun ne anlama geldiğini idrak edenler insanlık namına söz söyleme kudretine sahip olur ve kurulu düzenlere karşı ayakta durur. Batılı güçler bu kararlılığın üstesinden gelmek için her mekanizmayı kullandı. Değerlerimize dönmeyelim diye bize savaş açıldı. Vesayetçiler eliyle demokrasimiz kesintiye uğratıldı. Bunun en bariz örneği 27 Mayıs Darbesi sonrası yaşanan hukuk ve akademi dünyasındaki katliamdır. Darbeyle sadece milli irade alaşağı edilmedi, akademiye yetişmiş bilgi üretebilecek az sayıda insana da yasak getirildi. İnsanlarımız Batı’nın kalkınması için ağır işçiliğe razı edildi.

*Gençlik ve Spor Bakanlığı Müşaviri, Maarif Vakfı Mütevelli Üyesi, Araştırmacı Yazar.

Türkiye tarihinin her kırılma anında ortaya çıkıp Batı'nın tuzaklarını tersine döndüren yegâne güç millet olma bilincidir. Dünyaya Anadolu'dan bakanlar Orhun anıtlarından Cezayir'e, Sibiry'a'dan Ümit Burnu'na, Buhara'dan Viyana'ya uzanan coğrafyanın vatan olduğu bilinciyle hareket ederler. Endülüs'ü yitirilmiş rüya, Sicilya'yı kaybedilmiş bir kale görürler. Anadolu'yu Hz. Nuh'un gemisi Cudi'ye indiği günden beri insanlığın baba ocağı bilirler. Hz. İbrahim ile putları kırmaya çalışır, Ashâb-ı Kehf ile çok tanrılı düzene karşı çıkar, izzeti, ikbali, reddeder, ölüm tehdidini yok sayar, diriliş uykusuna yatarlar. Kalbini yitirmiş zalimlere karşı şehrin öte yakasından koşarak gelen şefkat ve merhamet kahramanı Habib-i Neccar gibi şehadete yürümeyi kirli hayata tercih ederler.

İşte tam da bu vasıflarımız nedeniyle millet olma irademiz yok edilmeye çalışılıyor. "Milleti İbrâhim"e ait olmak önemli. Millet olmak ırklar üstü birliktir, orada değerler ve inanç vardır. Aynı kıbleye dönenler, birbirine bağlı yaşarlar. Millet olmanın 3 şartı; 1) Ortak mabediniz olmalı. 2) Aynı mezarlığa defin yapılmalı. 3) Evlilik bağı olmalı, birbirinizden kız alıp vermelisiniz.

Peki bugün de aynı şuurla tek bir millet miyiz? Dünya sağduyuyu ve siyasal akli kaybetti, sağduyu aydınlarda azalmasına rağmen millette var olmaya devam ediyor. Gittikçe küçülen dünyayı ötekini hesaba katan, adaleti esas alanlar değil insanî olanı tehlike gören, imkân çoğaltmayı ve güç biriktirmeyi barışa ve adalete tercih edenler yönetmiyor. Güçlülerin menfaatini koruyan, kalbi soğuk zekâsı yüksek teknokratlar yönetiyor. Birçok alanda değer kayması, değerlerde aşınma görünüyor. Bugün millet olma irademizin önündeki en büyük tehdit eğitim politikamızdır. Tüm gayretlere rağmen insan odaklı eğitim anlayışını hayata geçiremedik. Eğitimde, kültürde hedefsiz, ilgisiz çalışmalar gönülde boşluk bıraktı, kötülükler oluşan açığa içeri sızıyor. Yalnızlık ve boşluk iki büyük hastalık, herkesi etkiliyor. Yalnızlık duygusu insanı kötü hislerin etkisine açık hale getiriyor. Boşluk ise duyguları yönetememe, kararsızlık gibi sonuçlar doğuruyor.

Modern insan dünya nimetlerine doydular, yitirdiği benliğini arıyor, maneviyata ihtiyacı var fakat bunu ifade edemiyor. İçinde yaşadığımız şartlar bize her şeyi mübah gören anlayışı dayatıyor, bununla mücadele etmeliyiz. Yeni bir dünya kurmanın yolu iyi niyetle ve gayretle çalışmaktan geçer. Medeniyetimizden yola çıkarak toplum menfaatini esas alan, fedakârlığı teşvik eden değerleri kuşanalım. İslâm'ın en güçlü yanı manevî yönüdür. Onu uygun metotla tebliğ ederek temsil edelim. İnsan akıyla vicdanı arasında sefer ederek kendini bulur. Ken-

dinden kaçsan bile çare sendedir. Kıymet bilen, değer veren kendi kazanır.

Tam da bu noktada hepimiz teslim ediyoruz ki; idealleri ile kariyeri arasında tercihe zorlanan değil, idealist ve kariyer planı olan gençliğe ihtiyacımız var. Sanal kimliklerle geleceğe yürünmez. Sosyal medya üzerinden akan yoğun mesaj trafiği zihinleri yordu, akılları karıştırdı. Fakat dijital dünyaya da asla sırt çevirmemeliyiz. Çünkü gençlerimiz bizim yabancı olduğumuz bir dönemin öz vatandaşları. Onlar dijital yerliler, onlara bir şeyleri anlatmak yerine yapmalarına fırsat verilmeli.

Söylemleri radikal, ibadet hayatı zayıf, kim olduğunu bilmeyen, kendini yetersiz gören gençler tehlikelidir. Gençlerin bir kısmı stres küpü haline geldi, durumu yönetmekte zorlanıyorlar. İklim krizi, Covid-19 ve ekonomik kriz gençleri sistemden ve hayattan kopardı.

Her şeye rağmen tek ümidimiz gençlerdir. Onlar düzenin iflasını görüyor, bundan endişe ediyor, kurtulmak için çırpınıyor, güvenli yer bulmaya çalışıyorlar. Günün enerjisi, yarının ümidi olan gençler kötülüklerle itiraz etmeye, âdil, yaşanabilir iklime ulaşmaya çalışıyorlar. Mevcut hiyerarşik düzene itiraz ediyorlar, ona teslim olmayı reddediyorlar. İnsanda ve sistemde gördükleri kötülüklerle yaptıkları itirazı yanlış anlayanlar onları anlama imkanını yitirirler.

Sabırın sonu elbette selamettir. Gençler problemleri eleştiriyor, yanlışlığa itiraz ediyor, kötülüğe isyan ediyor, beklentilerini kaygıyla içlerine gömüyorlar, umutları kırılıyor. Böyle gitmez, sesimiz ve sözümüz yükselecek, ışık bir yerden zuhur edecek diyerek bekliyorlar, içlerindeki umut onları diri tutmaya devam ediyor.

Aralarında itiraz ettiğimiz şeylerin daha iyisini yapacağız inancıyla bekleyen çelik çekirdek bir öncü kuşak var. Azla yetiniyor, azla geçiniyorlar, duygu dünyalarını zenginleştirmeye çalışıyorlar. Hızlı, doğru öğrenme imkânları var, geleceğe birlikte yürüyecekler. İmkâna değil insana yaslanarak, birbirlerine tutunarak güzel işler yapacaklar.

Gelecek, İslâm'a inanan, onun temel metni Kur'ân'ı kalp diliyle okuyabilen, Hz. Peygamber'i önder ve rehber edinenlere aittir. Bunu kalbine dönebilenler başarabilir. Yeniden kalbe döneceğiz, imkânlarımızı artırırken iyi insan biriktirmenin yolunu bulacağız. Yol almak için yürümek gerekir, doğru yolda yürümek için istikâmet şuuru. Ne mutlu istikâmetini koruyabilenlere...

TEKNOLOJİK KAFESİ

SERDAR
SÖNMEZ*

TEKNO
önder

GELECEK NELER GETİRİ- YOR?

TEKNOLOJİNİN DUR DURAK
BİLMEYEN İLERLEMESİYLE
GİDEREK DİJİTALLEŞEN GÜNLÜK
HAYATIMIZ, YAKIN GELECEKTE NASIL
GÖRÜNECEK? TEKNOLOJİ HAPINI
ALAN İNSAN BU SÜRECİN NERESİNDE?

*Bilgisayar Mühendisi, Tekno ÖNDER Teknoloji Koordinatörü.

Son yıllarda teknolojik buluşların hızla gelişmesi ister istemez hayatımıza umulmadık ölçüde ve süratte değişiklik katmaktadır. Süregelmekte olan değişiklikleri göz önünde bulundurduğumuzda gerçekten geleceğe hazır mıyız? Bu sorunun cevabını düşünürken tereddütte kalmış olabilirsiniz, peki geleceğe en iyi şekilde hazır olabilmek adına teknoloji ile ilgili neler yapabiliriz? Geçmişe, kısa da olsa, bir yolculuk yapabiliriz.

Bir zamanlar sıklıkla kullanılan hard disk, CD, müzik çalarlar, mp3, CD çalar gibi aygıtlar günümüzde yerini birçok farklı yeni teknolojilere bıraktı. Her yeni teknoloji bir önceki nesil için adapte olunması karışık gibi görünse de kişilerin ihtiyaçlarına göre yeni ve pratik arayışlar, bu adaptasyonun kolaylaşmasını sağladı. Belirli bir zaman sonra anladık ki bu teknolojiler aslında bize yetmemeye dahi başlamış. Çünkü eskiden yoğun bir biçimde hayatımızda yer edinen aygıtlar ve bunlara bağlı alışkanlıklarımız, dünyamızı sınırlandırmaya başlamıştı. Mesela, arabada müzik dinlemek istediğimizde, belki de bir albüm şarkısı adedince de olsa müzik dinlemek için CD'ye yazdırmamız gerekiyordu, evde sevdiğimiz bir filmi açıp izlemek istediğimizde DVD satın almak gerekiyordu ya da sevdiğimizle birlikteyken bir anı ölümsüzleştirmek istediğimizde poz sayısından dolayı kötü çıktığımız fotoğraflarla yetinmemiz gerekiyordu. Hatta öyle zamanlar oluyordu ki ufak bir yolculuğumuz için bile, bilet almak amacıyla otogara gittiğimizde, belki de bu yolculuk, bizim için asıl seyahatimizin tadını kaçırarak ölçüde zaman kaybına ve külfete yol açıyordu.

Peki ya bugün neler değişti? İstedığımız müziği istediğimiz an dinleyebiliyor, istediğimiz filmleri dijital platformlar sayesinde hızlı bir şekilde izleyebiliyor, bir yolculuğa çıkmak istediğimizde web siteleri sayesinde biletlerimizi uygun fiyata ve hemen kolayca alabiliyor, gideceğimiz yerleri öncesinde daha iyi analiz ediyor, sırsız fotoğraf çekebiliyor ve bunu anında sosyal medyada görünür hale getirebiliyoruz.

Özellikle salgın sürecinin hayatımıza girmesiyle birlikte plansızca evlerimize kapandığımız dönemde teknolojinin önemi hayatımızın birçok alanında vazgeçilmez ve elzem hale geldi.

Teknolojik gelişmelerin bir varış noktası var mı? Keşfe çıkacağımız uçsuz bucaksız birçok yeniliğe karşınızlar de heyecan duymaya devam ediyor musunuz?

Sizler bu yazıyı okurken bile hayatımıza birçok yenilik girebilmekte. Teknoloji yolcuğunun ilerideki duraklarına baktığımızda geçmişte olduğu gibi bugün de tahmin dahi edemeyeceğimiz alışkanlıkları kazanmamız her an mümkün görünmektedir. Örneğin, son zamanlarda

gündemimize oturan Metaverse konusunu ele alalım. Metaverse, bilim kurgunun ötesine geçerek, bir vizyonu gerçeğe dönüştürme gücüne sahip olanlar tarafından sahip olunan geleceğin kolektif bir izlenimi olan "teknososyal bir hayale" dönüştürüldü.

Metaverse dünyasına genel olarak bakacak olursak, günümüzde kullanılan dünya bileşenlerinin dijitalleştirilip sanal bir evrende kullanılarak yapay bir hayat alanı oluşturulduğunu görebiliriz. Örneğin arkadaşlarınızla buluşabilir, bu evrende iş toplantılarınızı yapabilir, seyahat veya eğlence dolu bir dünyaya adım atabilirsiniz. Gelecek teknolojisi olarak ilk aklımıza gelebilecek buluşlar arasında ışınlanma, bu devasa evrende bize adeta dijital olarak yaşatılmaktadır. Tüm bu olanaklara rağmen bu gelişim dalgası, bazı önemli riskleri de barındırmaktadır. Dijital paranızın bu evrende çalınabilmesi bu risklerden biri sayılabilir. Teknolojinin halihazırda getirmiş olduğu bağımlılığı, bu evren hat safhaya çıkarabilir. Tamamen yapay olan bu dünyada duyguların da bir o kadar doğallıktan uzak olmasının etkisiyle, bu evrende kurduğumuz ilişkilerin, gerçek hayattaki ilişkileri verimsizleştirilmesi bir yana bu ilişkilerin kurulması gereksinimini dahi ortadan kaldıracak sorunu ile yüz yüzeyiz. Sonuç olarak her yaptığımız hareket, her işleminiz birileri tarafından gözetlenebilmekte. Bu da aslında özel hayatın gizliliği ve fikri mülkiyet haklarının ihlaline yol açacaktır. Ve bu dünyayı yöneten insanlar, sizin özel bilgilerinizi istediğinde pazarlama olanağına da sahip olabilecektir. Diyebiliriz ki tüm bu olaylar yaşanırken, günün sonunda bu teknolojileri yöneten insanlar, yaptıkları projelere ve size sunduğu olanaklara erişebilmeniz için sizden istedikleri verileri kullanarak sizin özgürlüğünüzü, yine sizin ellerinizle kısıtlayabilmektedir.

Teknoloji Hapları

Bu köşemizde istediğiniz teknoloji hapını alarak geleceğin neler getirdiğine şahitlik edebilirsiniz. Artırılmış gerçeklik ile nesnelere görünür hale getirebilir, Big Data hapiyle gördüğünüz bütün teknolojileri ürettiği verileri analiz edebilir, yapay zekâ ile analiz eden verileri mukayese edebilir, konuşturabilir, görüştürebilir, IOT ile bütün teknolojileri birbirine bağlayıp yönetebilir ve Metaverse dünyası ile bambaşka bir dünyaya adım atabilirsiniz. Hapımızı aldığımızı göre başlayabiliriz;

• Artırılmış Gerçeklik

Gerçek dünyanın video görüntüsü üzerine eş zamanlı olarak resim, ses, animasyon ve 3D nesnelere eklemek istemez miydiniz? Eğitim, mimari, perakende vs. çok çeşitli kategorilerde kullanım alanı olan artırılmış gerçeklik teknolojisi, dijital bilgiyi doğrudan gerçek nesne-

OKU

Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi

İZLE

Artırılmış Gerçeklik

lere veya ortamlara yansıtarak bizlere fiziksel ve dijital verileri aynı anda işleme imkânı sunar. AR, bu özelliğiyle kullanıcının çevre algısını zenginleştirmekte, karar alma süreçlerine pozitif yönde etki etmektedir.

• IOT

Nesnelerin interneti (iot); günlük hayatta kullandığımız fiziksel nesnelerin birbirleriyle veya daha büyük sistemlerle bağlantılı olduğu iletişim sistemidir. Örneğin; evde kullandığımız buzdolabı, doğalgaz, ışıklandırma gibi sistemleri iot kullanarak uzaktan yönetebileceğiz. Tam evden çıktığınız sırada aklınıza doğalgazı kapatıp kapatmadığınız geldi, hemen uygulama sayesinde doğalgazı kapatabilirsiniz veya henüz eve gidiş yolundayken evdeki doğalgazı açarak evinizi, vardığınızda sıcak bulabilirsiniz. Sadece akıllı ev değil, akıllı çevre, akıllı şehir, tedarik & stok uygulamaları ve hatta akıllı hayvancılığa uzanan bir teknolojik devrim niteliğindedir. Özetlemek gerekirse, akıllı şehir uygulaması trafik konusundaki öngörülerle ve park yerlerinin doluluk oranına göre önerilerle bizlere zaman kazandırabilir, hava kirliliği gibi çevresel faktörlerin gözlenmesi olanağına sahip olunabilir, tedarik uygulamalarda evinizde azalan temel ihtiyaç ürünleri entegre olduğu markete sipariş verilerek temin edilebilir. Kısacası iot, bütün dünyamızı analiz eden, yönlendiren hatta ve hatta eksiklerimizi toparlayan bir teknoloji diyebiliriz.

• Yapay Zekâ

Yapay zekâ, bilgisayarların ve robotların insan gibi düşünmesini sağlamaktadır. Bu bilgisayarlar ve robotlar buluş sayesinde insanların gerçekleştirdiği görevleri yerine getirmeye başlamıştır. Karmaşık

sorunları bile insan beyni gibi çözmeye çalışan bu bilgisayarlar ile zekâ ve akıl gerektiren durumlar etkili bir şekilde çözülebilmektedir.

Nelerde kullanılıyor? Uygulama alanları nelerdir?

• **Ses tanıma:** Yapay zekâ, sesi tanır, anlar ve cevap verir. Yapay zekâ ses tanıma özelliğini en iyi Siri, Now, Echo, Cortana kullanmaktadır.

• **Görüntü işleme:** Görüntü işlemeye en güzel örnek sürücüsüz (otonom) araçlardır.

• **Doğal dil (lisan) işleme:** Doğal dil işlemeye örnek olarak Google, Yandex, Siri, Google Asistan verilebilir.

• **Muhakeme:** Bu özellik sayesinde mevcut verileri kullanarak çeşitli algoritmalar oluşturur ve en rasyonel kararı verebilir.

Yapay zekanın günlük hayatımızda kullanım alanları nelerdir?

Siber güvenlik ve savunma sanayi, Sesli asistanlar, Dil çevirileri, Öneri sistemleri, Navigasyon, Sosyal güvenlik, Sağlık hizmetleri, e-Ticaret...

• Big Data

Büyük Veri, analiz edilmesi ve verimliliği artırması gibi çeşitli amaçlar için toplanan, anlamlı ve işlenebilir veriler bütünüdür. Bahsettiğimiz bütün teknolojiler bir veri üretmektedir. Sosyal medya, gelişmiş araçlar, evde kullanılan robot süpürgeler vs. Bunlar veri oluşturuyor ve bu verilerin büyük bir kısmı anlamlı ve işlenebilir değil. Big Data burada devreye girerek verileri anlaşılabilir ve kullanılabilir kılıyor. Kullanan kurum ve kuruluşlar insanların ürettiği verilere göre hareket etmektedir. Araştırmalara göre büyük veriyi kullanan şirketler; %50 daha fazla kazanç elde etmiş, pazar çalışmalarında %41 etkili olmuş, reklam harcamaları %37 azalmış ve sosyal medya kullanımında %37 gibi yüksek oranlarla daha başarılı olmuşlar.

Bütün bu teknolojik araçların kişisel verileri paylaşması durumunda, anonimliği sağlaması gerekmektedir. Üretilen verilerden hangilerinin kimler tarafından görülebileceği, bir erişim düzeneğinin yönetiminin kimler tarafından yapılabileceği gibi konular önem arz etmektedir. Verilerin hızlı ve güvenli bir şekilde şifrelenmesi için güvenlik algoritmaları geliştirilmektedir.

Teknolojik gelişmeler beraberinde ciddi sorumluluk ve yükümlülükler beraberinde getirmektedir. Yakın gelecekte savaşların ekseri nedeni; eskisi gibi petrol veya toprak değil, veri olabilir. Küresel boyutunun yanı sıra teknolojik bağımlılık, kişilik bölünmeleri, dijital bağımlılık kaynaklı zaman ve maddi kayıplar hayatımızı olumsuz yönde etkileyebilir. Sağlığımız belki de en hızlı bu bağımlılık sürecinden etkilenen unsur. Her şeyde olduğu gibi teknolojik araçları dozunda kullanmamız gerekir. Özellikle teknolojinin devrimin hızla yayıldığı bu ortamda öz hakimiyetimizi iyi kurmak gerekir.

Unutmamak gerekirse,

"If you don't pay the product you are the product!"

(Bir ürüne para ödemiyorsanız ürün sizsiniz!)

SİZ DE FAİZSİZ KREDİSİZ EV SAHİBİ OLUN!

Siz de seçtiğiniz eve bütçenize uygun ödeme koşullarıyla, krediyle uğraşmadan, faize katlanmadan hatta peşinatsız sahip olmak istemez misiniz?

Hemen **444 11 00**'i arayın ya da katilimevim.com.tr'yi ziyaret edin, sizin belirleyeceğiniz taksitlerle cebinizi yormadan hayalinizdeki eve kavuşun.

Katilimevim
KİM EV SAHİBİ OLMAK İSTEMEZ Kİ?

444 11 00
www.katilimevim.com.tr

ŞULE
DUMAN*

Teknoloji her geçen gün hızına yetişemediğimiz bir hal alırken alışkanlıklarımız da bu hızla birlikte şekil değiştirme, dönüşüm ve bir evrim içerisinde kendilerini buluyorlar elbette. Bu dönüşüm içerisinde okumanın da birden fazla şekli ve çeşidi var. Her iyi okurun sorabileceği bir sayfada cevap arayacağım bu soruda.

Dokunmadan Okuyamamcılar

Kitap okumak hepimizin de kabul edebileceği gibi aktif bir eylemdir. Kitap okumak derken basılı, kapağı olan, ciltli kitaplardan bahsediyorum. Eğer odağınızı yalnızca elinizdeki kitaba vermişseniz belki yarım saat belki bir saat ilgileneceğiniz tek şey o olacaktır. Kitabınızın; şarjı bitmeyecektir, mavi ekran gibi herhangi bir sorununuz olmayacaktır, altını istediğiniz gibi çizilecek ve yanına yöresine notlar alabileceksinizdir. Basılı kitabı okumak, bir kitabı dinlemeye kıyasla hayal gücünüzü çokça tetikleyecektir. Çünkü okuma tamamen kendi hayal gücünüzle, içsel düşüncülerinizle, kelimelere yüklediğiniz anlamlarla ve kendi hayat melodiniz ile ilerlettiğiniz bir eylem aslında. Kitaptaki kelimeleri, karakterleri gözlerimizle takip ederken her biri bambaşka imgeleri uyandırır zihninizde. Bu yüzden bir kitaba dokunmak, göz gezdirmek, dönüp dönüp aynı satırı okumak bizlerde farklı duygular uyandırır. Kitapla duygusal bir bağ kurarız.

E bir de bu işin geçmişten beri gelen bazı problemleri var ki basılı kitap okumayı, biriktirmeyi çok sevenlerin kanayan yarısı neredeyse. Maliyet problemi. Basılı tüm edebiyat ürünleri veya basılı her kitap en ilgilisi için bile cep yakar vaziyette ne yazık ki. Diğer yandan her kitabı her yerde bulamıyoruz ki artık kitapçılara falan da uğradığımız yok. Hele ki bir de meşhur kitap sitelerinde indirim yakaladık mı toplu bir şekilde kitap alışverişlerimizi oradan yapıyoruz. Yine de baskısı tükenen ya da az basılmış kitapları bulmak bazen epeyce mesai gerektirebiliyor.

Dijital Kütüphane Cenneti

“Ben PDF okuyamam, şu kadar sayfalık makaleyi bile geçen çıktı alıp okudum” E-kitap her ne kadar sizlerin hoşuna gitmese de özellikle yabancı dillerde okumalar gerçekleştirenler için tam anlamıyla derya deniz. Bu platformlarda Türkçe kitapların da gittikçe sayısı artıyor olsa da hala aradığınızı bulamıyor olabilirsiniz. Tabii tek alternatifiniz bu değil. Dünya kütüphanelerinde çok uzun yıllardır kitaplara dijital olarak ulaşılabilirdi. Ülkemiz kütüphanelerinde de dijitalleşme çalışmalarını devam ederken salgın sebebiyle bu çalışmalar hız kazanmış ve birçok kütüphane kitap ile okuyucuyu bu şekilde buluşturmuş idi. Yazma eserlere, akademik eserlere ve daha birçoklarına bu kütüphaneler saye-

sinde ulaşabilirsiniz. Özellikle yazma eser meraklılarını TBMM Kütüphanesi'nin açık erişim Koleksiyonu, Yazma Eserler Kurumu'nun yayınları, Kültür Bakanlığı Kütüphaneleri, Princeton Üniversitesi Kütüphanesi gibi adreslerde taranmış binlerce eser bekliyor. E-kitap maliyet bakımından okuyucuyu çokça memnun edebilir. Ayrıca kitapçı gezmeye ya da günlerce kitap kargosu beklemenize lüzum yok çünkü e-kitaba ulaşmak çok kolay. Sürekli dışarda iseniz; okuyor, çalışıyor ya da sıkça seyahat ediyorsanız telefonunuzun içinde kocaman bir kütüphane de size eşlik ediyor demektir. Dijital kitap okurken teknolojinin birçok nimetinden de faydalanabilirsiniz tabii ki; yazı stilini değiştirebilir, harfleri büyütüp küçültebilir, işaretler koyarak notlar alabilir ve geri döndüğünüzde hızlıca işaretlediğiniz yerleri bulabilirsiniz. İşin bir de akademik kısmı var. Nadir bulunan birçok akademik makale veya eserleri, hatta etik olmasa da ve eminim ki birçoğumuzun başvurmadığı bir yöntem olsa da kitapları da bilgisayarlarımıza, telefonlarımıza rahatça indirip okuyabiliyoruz.

Eli İşte, Kulağı Kitapta Olanlar

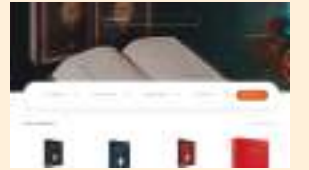
Hızlı hayatımızın koşuşturmacası içerisinde; metroda, otobüste, temizlik yaparken, araba sürerken çoğumuz bir şeyler dinleme ihtiyacı hissediyoruzdur. İşte sesli kitaplar bu anlar için tam bir yeni dünya nimeti. Peki dinleyerek kitap okunmuş olur mu? Okumanın esasen gözlerimizle takip ederek yaptığımız bir yolculuk olduğundan bahsetmişim yukarıda hala bunun arkasındayım fakat öğrenilen ya da zevk alınan içerikten çok da bir şey kaybettirmediğine inanıyorum sesli kitapların. Elbette ki zaman zaman görsel olarak bir kitabı hissetmek, kitabın ritmini kendi iç sesimizle bulmak istiyor ya da okuduğunuz kitabı dinlediğiniz sesle bağdaştıramıyor olabilirsiniz. Bunun yanı sıra sesli bir kitabı dinlerken dikkatinizi dağıtacak tüm unsurların basılı ve dijital kitap okurken de geçerli olabileceğini düşünüyorum. Hala sesli kitap dinleyince kitap okumuyormuş hissi ne kapılanlar varsa kendilerini yalnızca sesin ve kitabın akışına bıraksınlar. Kitabı, okumayı, öğrenmeyi ve keşfetmeyi sevenler için onları çok sesli bir dünya bekliyor.

En nihayetinde okuma ne şekilde yapılırsa yapılsın sonu aydınlığa çıkacak bir yoldur. Günlük hayatta verimli bir şekilde size okuma yaptırabilecek her yöntem aslında en iyi yöntemdir.

BAK

TBMM Kütüphanesi
Açık Erişim Sistemi

OKU

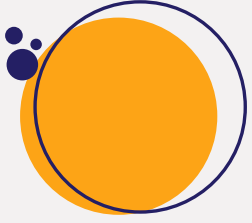
Türkiye Yazma Eserler
Kurumu Başkanlığı
E-Kitap Kütüphanesi

DİNLE

TRT Dinle Sesli Kitap

ESRA
YAMAN*

DEVİR KÜÇÜLME DEVİRİ!

DEGROWTH

Planlı "ekonomik büyümeme", bir başka deyişle "küçülme" olarak dilimizde yerini alan Degrowth, büyüme temelli kapitalist ekonomi anlayışının yol açtığı sorunlara çözüm önerisi olarak sunuluyor ve iktisadi alanın yanı sıra politik, sosyal, toplumsal sorgulamalarla ön plana çıkıyor.

Tüketim ve üretimin benzersiz boyutlara ulaştığı günümüz dünyasının temelleri 18. yüzyıla dayanıyor. Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesi ile etkisi artan bu dönem aynı zamanda doğada görülen zararlı dönüşümün de başlangıç noktası kabul ediliyor. Üretim anlayışlarının değişmesi ve tüketimin kolaylaşmış hızlanması bazı problemleri beraberinde getiriyor. Ekosistemlerin biyolojik dengesinde yaşanan değişimler, azalan biyoçeşitlilik; küresel çaplı iklim krizinin başladığının sinyallerini uzun süredir veriyor. 1880 ve 2012 yılları arasında ortalama küresel sıcaklık 0,65 dereceden 1,06 dereceye yükselirken Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) verilerinde 2020 senesinde 2016 ve 2019'un ardından en sıcak yılın yaşandığı tespiti yapılıyor.¹ Global Carbon Project verilerine bakıldığında ise küresel ısınmada payı olan ülkelerin, üretim ve tüketimde öncü olan ülkeler olduğu görülüyor. Buna göre yüzde 24,6 pay ile ABD, yüzde 13,9 ile Çin, yüzde 6,8 ile Rusya ipin başını çekiyor.² Sera gazlarında yaşanan artışın ve doğada meydana gelen sorunların yanında aynı dönemden itibaren ülkeler arası eşitsizliğin arttığı ve birtakım sosyal problemlerin de yaşandığı görülüyor. Bu olumsuzlukların gitgide belirgin hale gelmesi ve hem insan emeğinin hem de doğaya ait unsurların uygunsuz koşullarda aşırı kullanımı sonucunda oluşan sömürünün farkına varılmasıyla 20. yüzyıla gelindiğinde, orijinal bir fikir ortaya atılıyor.

Planlı "ekonomik büyümeme", bir başka deyişle "küçülme" olarak dilimizde yerini alan Degrowth, büyüme temelli kapitalist ekonomi anlayışının yol açtığı sorunlara çözüm önerisi olarak sunuluyor ve iktisadi alanın yanı sıra politik, sosyal, toplumsal sorgulamalarla ön plana çıkıyor. Bu sorgulamalardan en belirginini GSYİH (Gayrisafi Yurt İçi Hasıla) artışı ile gelişmişliği ve refah düzeyini ölçen sisteme karşı yapıyor. Bu noktada karşımıza iki temel sorunsal çıkıyor. Birincisi, büyümenin insanlığa ve doğaya maliyetinin ne olduğu, ikincisi ise büyüme ile gelen kazancın gerçek manada bir kazanç olup olmadığı.

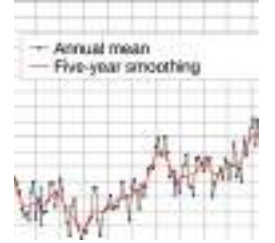
Degrowth savunucuları, büyüme temelli ekonomi anlayışının maliyetinin oldukça ağır olduğunu ve bu yaklaşımın sürdürülebilir dünya düzenine uygun olmadığını söylüyor. Tüketimi teşvik eden sistemin ekosisteme ciddi bir yük olmasının yanı sıra insanların beden ve ruh sağlığı söz konusu olduğunda maliyetinin büyük olduğunu vurguluyor. Ülkeleri ve dolayısıyla insanları yarış içine soktuğu benzetmesini yapmamızda bir sakınca olmayan bu sistem neticesinde çalışanlarda stres, tükenmişlik, uyku bozukluğu

gibi sorunlar tetikleniyor. Dünya Sağlık Örgütü 1990 ile 2013 tarihleri arasında depresyon oranının yüzde 54 artış gösterdiğini belirtiyor.³ Teorinin savunucuları, çözüm önerisi olarak gerçek kazancın ekonomik büyüme ile değil de genel mutluluk endeksi gibi verilerle ölçülmesinin daha sağlıklı olacağı kanaatinde bulunuyor. Bununla alakalı olarak inceleyebileceğimiz Easterlin Paradoksu'na göre gelir ne ölçüde büyükse mutluluk da o ölçüde büyük olur fikri her zaman geçerli olmayabilir. GSYİH ile refah ve mutluluk arasında sanılan derecede sıkı bir bağ mevcut değil ve bir müddet sonra maddi kazanım, tatmin olma hissi vermiyor. Bu noktada karşımıza Degrowth'un da önerdiği üretilen mal yerine sosyal yaşamın verimliliğini ölçme durumu çıkıyor. Ayrıca halihazırda kullanılan ölçme sistemi; gelir dağılımındaki eşitsizlik, işsizlik gibi kavramlara yeterince odaklanmadan gelişmeyi yalnızca büyüme rakamına endeksleyebiliyor.

Degrowth savunucularına göre ise fakirliği bitirmek için büyüme mutlaka gerekli görülüyor. Buna bağlı olarak bu teoride temel prensibin Thorstein Veblen'in 19.yüzyılda bahsetmiş olduğu "Conspicuous Consumption"⁴, yani "Gösterişçi Tüketim" i kısıtlamak veya sona erdirmek olduğu savunuluyor. Süregelen tüketim ve üretim kalıplarına ters olan bu akım, statü gösterme amacıyla yapılan harcamaları gereksiz görüp lüks tüketime karşı dururken temel ihtiyaçları kısıtlamıyor. Böylece tüketim azalsa dahi hayat kalitesinde düşüş yaşanmayacağını söylüyor. Bunun yanında Degrowth, bazı sosyal meselelere de çözüm üretme vaadinde bulunuyor. Adalete vurgu yaparken eşitsizliği azaltmayı hedefliyor ve demokratik mekanizmalara önem veriyor. Ön koşul olarak ise katılımcı demokrasiyi öneriyor. Sonuca baktığımızda Degrowth, orijinal formuyla décroissance, kalkınmada sosyal ve ekolojik sonuçların dikkate alınmasıyla oluşturulabilecek, maddi hırslardan uzak ve sürdürülebilir bir hayat tarzı için alternatif ve inovatif bir yöntem öneriyor.

Dipnotlar

1. İklim değişikliği. (2016, 16 Eylül). Erişim adresi: https://tr.m.wikipedia.org/wiki/%C4%B0klim_de%C4%9Fi%C5%99Fikli%C4%9Fi
2. GCP: Global Carbon Project. (2021). Ana sayfa. Erişim adresi: <https://www.globalcarbonproject.org/>
3. World Economic Forum. (2020). The global risks report 2020. Erişim adresi https://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risk_Report_2020.pdf
4. Conspicuous consumption. (2022, 4 Şubat). Erişim adresi https://en.m.wikipedia.org/wiki/Conspicuous_consumption

OKU

(2. referans) İklim Değişikliği Hakkında

(5. referans) Gösterişçi Tüketim Hakkında

ARAŞTIR

(3. referans) GCP: Global Carbon Project (2021)

İNCELE

(4. referans) World Economic Forum/ The Global Risks Report (2020)

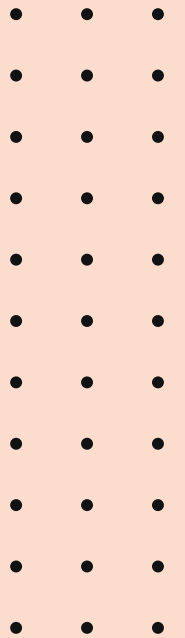

DR. ABDULKADİR
TURAN*

YENİ BİR DÜNYA MÜMKÜN DEĞİL Mİ?

İnsana verilen irade, işlediği an imkân
üretir, dünyanın düzenini, geleceğini
değiştirir ve bugünkü dünyadan farklı
bir dünya kurar.

Hicret'in üzerinden henüz beş yıl geçmişti. Mekke müşrikleri, Resûl-i Ekrem'i (s.a.v) Medine'de de rahat bırakmıyorlardı. Uhud'da yaşananlar, bedevilere cesaret vermiş; onlar da Mekke müşrikleriyle bir olmuşlar, on bin kişilik bir orduyla Medine'ye doğru hareket etmişlerdi. Medine'deki Yahudiler, onları açıkça destekliyorlardı; münafıkların da gönlü onlardan yanaydı. Buna karşı Resûl-i Ekrem ve ashabının sadece üç bin kişi civarında bir kuvveti vardı. Resûl-i Ekrem, ashabına danıştı ve düşmanın Medine'ye girmesinin engellenmesi için şehrin hendekle çevrenmesini emretti. Ashab, hendeği kazırken önlerine bir türlü parçalayamadıkları bir kaya çıktı. Resûl-i Ekrem, eline balyozu aldı ve her vuruşta Ashabına emir gibi bir fetih müjdesi verdi:

- "Allahu Ekber! Bana Şam'ın anahtarları verildi!

- "Allahü Ekber! Bana, Fars'ın anahtarları verildi!

...

O zamanda dünyada iki büyük güç vardı: Bizans ve Sasanî imparatorlukları. Doğu Akdeniz coğrafyası olarak Şam, Bizans'taydı. Bizans'ın da Sasanî'nin de profesyonellikleri yüzyıllara yayılan orduları vardı. Dünya düzeni onların elindeydi. Zaman zaman çatışır ama bir türlü birbirlerini tam olarak yenemezlerdi. İslam ordusu Mekke ve kabile ordularına karşı dahi hendek kazıp Medine'nin içine kapanmışken iki imparatorluğun ordularını yenebilir miydi? O iki büyük güce rağmen yeni bir dünya kurabilir miydi?

Münafıklara göre "Asla!". Çünkü bu, "akıl" a uymazdı. Akıl, nesnedir ve matematiksel hesap yapar. Matematiksel hesaba göre iki kere iki dört eder ve bu kadar hem küçük hem profesyonellikten uzak bir ordunun o ölçüde büyük orduları yenmesi imkânsız.

Ashaba göre ise Resûl-i Ekrem, ne söylüyorsa doğru söylüyordu ve söylediği bir gün muhakkak gerçekleşirdi. Çünkü onlar, vakalara salt "akıl" ile bakmıyorlardı. Onların aklının bir yanını da vahyin açtığı "kalb/gönül" oluşturuyordu. Kalbin bakışı ise matematiksel hesabı aşar.

Kalpdeki yakini iman; samimiyet, birlikte çalışma ahlakı, hedefler doğrultusunda bütünleşme, hak üzere birbirine itaat gibi unsurlarla buluşunca bütün matematiksel hesapları alt üst eder.

Ashab, Kur'an ve Sünnet'in kılavuzluğunda akli önemserdi lâkin salt aklın gördüğü imkânlarla takılmaz; vahyin ufkunu açtığı kalbinin sesini de dinler ve imkânlarını kendisi üretirdi.

Hz. Ebû Bekir, halife olunca Arabistan Yarımadası'ndaki sorunları altı ay gibi bir sürede bitirdikten sonra orduyu Bizans'ın üzerine gönderdi. Hendek'in üzerinden sadece yedi yıl geçmişti ve İslam ordusu bugünkü Ürdün'de Ecnâdeyn denen yerde, sayıca yüz binlerle ifade edilen Bizans ordusu-

nu darmadağın etti. Bizans ordusu, henüz dört-beş yıl önce Sasani ordusunu tam da o civarda yenmişti. Böylece İslam ordusu, Bizans'ı yenmekle Sasanî'yi de yenmiş sayılırdı.

İmparator Heraklius, Antakya'ya kaçtı. Yaklaşık bir yıl sonra İslam ordusu, bu kez Yermük'te Bizans ordusunu dağıttı. Resûl-i Ekrem'in mucizesi gerçekleşmiş; Heraklius Antakya'dan İstanbul'a kaçarken "Elveda Şam!" demişti. Hemen sonra İslam orduları, Sasanî'ye karşı savaşı ilerlettiler ve yaklaşık yedi yıllık bir süre içinde onu ortadan kaldırdılar.

Hendek gününde matematiksel hesaplar yapanlar yanılmış, dünya düzeni tamamen değişmiş, yeni bir dünya kurulmuş, henüz yüzyıl geçmeden İslam orduları batıda Büyük Okyanus'a, doğuda Çin civarına dayanmışlardı. İslam, kısa bir süre içinde Orta Asya bozkırlarında Semerkant ve Buhara gibi cennet şehirler inşa etti. Samaniler, Gazneliler, Selçuklular, Hârizmşahlar... Bir Müslüman devlet diğerinin yerini alıyor, Buhara ve Semerkant'ın cennet düzeni ise devam ediyordu.

Müslümanlar, artık olumsuz anlamda yeni bir dünya mümkün değil, diyorlardı. Oysa Cengiz Han'ın orduları geldi ve birkaç yıl içinde Türkistan ve İran coğrafyası yerle bir edildi. Sanki Buhara ve Semerkant hiç kurulmamıştı.

Matematiksel "akla" dayananlar, ellerinde cetvelle kuvvet ölçenler, değişen güç dengeleri karşısında bir kez daha "Dünya düzeni bozuldu, asla düzelmez!" diyorlar, değişim umutlarını kırmak için kürek sallıyorlardı. Oysa Moğolların önünden batıya doğru çekilen Kayı boyundan küçük bir topluluk, Ankara'yı geçip Söğüt taraflarına yerleşti. Orada Osman Bey ile Şeyh Edibali'nin yolu kesişti. İrade bir kez daha işledi ve o uç yurdunda Osmanlı'nın tohumları atıldı, yeni bir dünya inşa edildi. Osmanlı, zamanla üç kıtaya hükmedecek güce ulaştı.

Bu tarihsel tecrübeler vahyin öğrettiğini defalarca doğruluyor ve bize şunu anlatıyor: İnsana verilen irade, Yaratan'ın iradesi karşısında aciz de olsa kendisi gibi yaratılmışlar karşısında aciz değildir, dilerse değişim yapabilecek donanımdadır. Bize verilen irade, işlediği an imkân üretir, dünyanın düzenini değiştirir ve bugünkü dünyadan farklı bir dünya kurar.

Bugün dünyada Müslüman iradesini bastırmak isteyen büyük güçlerin bulunduğu doğrudur. Ancak hiçbir güç, Allah'ın gücünü aşamaz.

"De ki ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin. Dilediğinden de mülkü çeker alırsın." (Al-i İmrân. 3/26)

Allah, çalışana güç verir. Biz, irade eder ve çalışırsak dünyayı değiştirmemizin, iyiliğin, güzelliğin hâkim olduğu farklı bir dünya kurmamızın önünde hiçbir engel yoktur!

NURSENA
COŞKUN EFE*

YEDİĞİMİZ BESİNLER

GELECEĞİMİZİ
NASIL
ETKİLİYOR?

Bana ne yediğini söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim.

En temel ihtiyaçlarımızdan biri olan beslenme ile bağıımız anne karnında başlar. O kadar çok gündemimizdir ki, sevinçlerimizi bir yemekle kutlarız, kahvaltıda buluşalım ya da akşam yemeğe çıkalım diyerek arkadaşlarımızla buluşmalarımızı planlarız. Hatta cenaze evlerinde bile yemek veririz. Evimize gelen misafire bereket nazarıyla bakar, bir şeyler ikram etmeden göndermeyiz. Peki hiç düşündük mü yediklerimiz bizi ve geleceğimizi nasıl etkiliyor?

Fransız gastronom Brillat-Savarin 'Bana ne yediğini söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim' diyor. Sahi yediklerimiz bizi bu kadar mı etkiliyor? Yediklerimiz sağlığımızı, geleceğimizi, ruh halimizi, davranışlarımızı ve ibadetlerimizi dahi etkilediği gibi tersi de mümkün. Ruh halimiz, düşüncelerimiz, hislerimiz, sağlığımız da yediklerimizi etkiliyor. Mesela acıktığımızda sinirleniriz, doyduğumuzda iyi hissederiz, sinirlenince/üzülünce yağlı ve cıtır besinlere yöneliriz. Şekerle, çikolatayla ödüllendirilen bir çocukluk geçirdiysek yaşımız kaç olursa olsun hala kendimizi yemekle ödüllendiririz. Sadece bize verdiği haz için yeriz bu besinleri. Bir iki defalıktan öte sık sık yaptığımız sağlıksız alışkanlıklar gelecekteki hastalıklarımıza davetiye çıkartır. Hatta yalnızca bizim değil, çocuklarımızın da sağlığını etkiler. Günümüzde hastalıkların çoğunun alt temelinde beslenme şeklimizin olduğunu çoğumuz biliyoruz. Eski zamanlarda ilaçlar besinlerden yapılırken şimdi ise oluşturduğumuz bu sağlıksız beslenme düzeni bizi hasta ediyor. Sizce de çok üzücü değil mi?

Önce Niyet Sonra Yemek

Yemek yapmaya başlarken besleme çekeriz, yedikten sonra afiyet şifa olsun deriz. Bu iki sihirli kelime besinleri ve besinlerle beraber geleceğimizi etkiler. Yemeğin lezzeti değişir, yiyenler şifa bulur ve yemeği yapan için de ibadet olarak görülür. İstemeyerek ya da öfkeyle yapılan yemek ile sevgiyle, dualarla yapılan yemek aynı lezzeti ve aynı şifayı verebilir mi? Elbette yediklerimizin içeriği oldukça önemli ama ilk adım her zaman niyettir! Tohumdan tabağımıza gelene kadar besinin her safhası, bu niyetle daha bir önem kazanıyor. Kontrol etmemiz gereken birçok şey var. Öncelikle hepimizin bildiği helallik konusu; besinlerin temiz ve güvenilir olmasına, hammadde girişinden son ürünün tüketimine kadar olan tüm aşamalarda İslami usullere uygun olmasına dikkat etmeliyiz. Dikkat etmemiz gereken bir başka konu da GDO gerçeği. Genetik mühendisliğinin çeşitli teknikler kullanarak yaptığı kalıtsal değişikliğe uğrattığı organizmalar (GDO) en başta gıda sektöründe büyük zararlara yol açıyor. GDO'lu ürünlerin yüzde 99'unu soya, mısır ve pamuk oluşmakta. Türkiye'de üretimi yasak da olsa ülkemize bu ürünler yurt dışın-

dan aldığımız besinler ile geldiğini biliyoruz.

Değişen hızlı dünya bize gelecekte farklı besinlerle besleneceğimizi söylüyor. Bütün bunları yukarıdaki nazarla değerlendirmemiz gerekli. "Yok artık canım, bunlar gerçek mi olacak?" dediğinizi duyar gibiyim. Bir küpünde bir bardak kahve kadar kafein veren çığneden kahveler, sentetik sütler, gerçeklerinden ayırt edilemeyecek laboratuvar yapımı etler, üç boyutlu yemek yazıcıları vasıtasıyla üretim, sahte balık ve deniz ürünleri gibi hem besinlerde hem besin tüketimlerinde birçok gelecek öngörüsü var. İşimiz gittikçe zorlaşıyor. Bir taraftan tüm dünyada ilgiyle takip edilen yemek programları, pratik tüketime imkân veren yemek servisi uygulamaları, çok satan kitaplarıyla sayısız yemek hareketleri, obezite ile ağır yaşamlar... Bir taraftan yetersiz ve dengesiz beslenme sonucunda oluşan hastalıklarla mücadele eden milyonlarca insan. Biz 'ifrat ve tefritten uzak durun' diyen bir Peygamberin (s.a.v.) ümmetiyiz. Sadece ne yediğimizle değil; nasıl/ne zaman/ne kadar yediğimizle ve ne kadar paylaştığımızla da ilgili olmak zorundayız.

Çeşitliliğin başımızı döndürdüğü dünya düzeni, insanları topraktan uzaklaştırdığı gibi yemeğe bakış açımızı da değiştiriyor. Endüstrileşen üretim, yemeğe bakışımıza sıradanlık ve tekdüzelik getiriyor. Bizi yeme kültürümüzden uzaklaştıran bu sistemin bize, sağlığımıza, geleceğimize iyi gelmediğinin artık çoğumuz farkındayız. Birçoğumuz gastro-endişe duyuyor ve bunun sonucunda medyanın bize yansıttığı beslenme şekillerine, sağlıklı besinlere yöneliyoruz. Kimisi şekerli kötü polis seçerken kimi yağın bizi hasta edeceğini kimi de ekmeği kesmemiz gerektiğini söylüyor. Avokadosuz, ara öğünsüz, kinoa-sız sağlıklı beslenemeyeceğimizi söyleyenler de var. Peki biz kime inanacağız? Uzman yardımı almak, sosyal medya değil de literatür tarayıp gerçek bilgiye ulaşmak gerek. Ama işin püf noktasını bir uzman olarak tek cümleyle özetleyebilirim. Her konuda olduğu gibi beslenme konusunda da "ne tefrit ne ifrat, mesele orta yolda olmak!"

'Lokmalar tohum gibidir. Fikir, düşünce ve niyet onun meyvesidir' der Mevlana. Toprağa hangi tohumu ekersen onun meyvesini verir. O meyveler bizim düşüncelerimiz, davranışlarımız, fikirlerimiz, hayallerimiz, sağlığımız, hatta çocuklarımızın sağlığı ve geleceğimizdir. Biz toprağa ne ekerek onun meyvesini alırız. Müslüman olarak en mühim görevimiz de bu toprakları verimli kullanmak ve diktiğimiz ağaçlara iyi bakmaktır. Bize emanet edilen bedeni ve ruhu doğru şekilde beslemek geleceğimize yapacağımız en büyük yatırımdır. Haydi niyetini al ve geleceğin için ilk adımını at!

ARAŞTIR

Helal Gıda Sertifikası

İZLE

"Just Eat It: A Food Waste Story" Belgeseli

BAKMADAN GEÇME

Yiyeceğin Serüveni/ TRT Belgesel

SER-
BEST
KÜR-
SÜ

GENÇLERİN GÖZÜNDE GELECEK

Bu sayıda Serbest Kürsü'de

- Azem Yükseloğlu AIHL'den Muhammed Mustafa Şasi,
- Tuzla Mahir İz AIHL'den Ali Bozkurt,
- Hüma Hatun KAIHL'den Zeynep Özdemir,
- Hürriyet KAHİL'den Meryem Yıldırım,
- Şehit Murat Kocatürk AIHL'den Nisa Özdemir,
- Bayrampaşa Aliya İzzetbegoviç KAIHL'den Ravza Nur Kurtuluş var!

1.SORU

NASIL BİR GELECEK HAYAL EDİYORSUNUZ?

Muhammed Mustafa: Müslüman ülkelerin çoğunluğunun arttığının ve artık daha fazla müslüman olduğumuz, İsrail'in de Kudüs'e zulmünün bittiği bir gelecek hayal ediyorum.

Ali: Benim istediğim gelecek küçüklüğümden beri hayal ettiğim, iyi bir üniversitede iyi bir bölüm okuyup, Allah'ın hayırlı kullarından birisi olup, hayatımı devam ettirmek istiyorum.

Nisa: İleride istediğim mesleği başarmak istiyorum. İyi bir meslekten ziyade sevdiğim alanda iyi olmak istiyorum. Nerede olursam olayım işimi aynı istekle yapabileceğim gelecek hayal ediyorum.

Zeynep: İnsan hakları olarak daha gelişmiş bir toplum olacağını düşünüyorum. İnsanların birbirine daha saygılı olduğu, aralarında hiçbir dil, din, ırk vb. ayırım gözetmediği bir gelecek hayal ediyorum.

2.SORU

HANGİ İŞLERE BAŞLARKEN ÇOK HEYECANLANIRSINIZ?

Meryem: Ben genelde biriyle tanışacağım zaman, yeni ortama girdiğimde yeni faaliyetlerde bulunacağım zaman heyecanlanırım.

Zeynep: Yeni dil öğrenirken ya da sevdiğim dersin yeni ünitesine geçtiğim zaman yani bilmediğim şeyleri öğrenirken daha çok heyecanlanırım.

Muhammed Mustafa: Ben genelde sınavlara girerken, konuşurken çok heyecanlanırım. Bazı kitaplar oluyor beni heyecanlandıran biraz da korkutan; mesela Mustafa Kutlu'nun ya da Rasim Özdenören'in kitapları.

Ali: İnsan genelde ileriye dönük planlar yaparak kendini avutmaya çalışıyor ve bu olanları gerçekleştirme çabasına giriyor. Ben de yeni bir şeye başlarken ya da hep denemek istediğim bir şeyi yapmak istediğim zaman ve elde ettiğimde genellikle çok heyecanlı oluyorum.

Ravza Nur: Yeni başladığım, yeni insanlarla giriştiğim, yeni yerlerde olan, yani kısaca bir iş heyecanı benim için ya yeni varlarla olmalı ya da sevdiğim varlarla olmalı.

ESMA CEYDA
ERDOĞAN*

ŞERİFE
GÜNER**

*Tenzile Erdoğan KAIHL'de öğrenim gördü. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Arapça Hazırlık öğrencisi. Proje sever. İstanbul aşığı yıllanmış bir gurbetçi. Yazabildiği kadar yazar, okuyabildiği kadar okur.

**Çanakkale AIHL mezunu. Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencisi. Tecrübeli dergici. Okumayı, karalamayı ve gezmeyi sever.

3.SORU

GELECEK KAÇ SENE SONRA GELECEK?

Muhammed Mustafa: Gelecek benim için yakında gelecek inşallah. Gelecek biz olacağımızdan en fazla bir yirmi otuz senemiz var. Yirmi otuz sene sonra çalışan, düşünen, inanan gençler olarak gelecek biz olacağız ve şekillendireceğiz.

Zeynep: Bence gelecek 2100'lü yıllarda başlayacak. Teknoloji çok ilerleyecek, uzaya daha fazla yolculuk yapıp o alanda daha fazla gelişmelerin olacağını düşünüyorum.

Ali: İnsan hayatı boyunca hep bir koşuşturma içinde oluyor. Geleceğe dair planlar yapıyor ve kendisine yön vermeye çalışıyor. En sonunda arkasına bir bakıyor ki "Ben gerçekten bunu yapmışım. Karar verdiğim andan itibaren büyük bir süre geçmiş. Bu süre de bir sürü şey atlatmışım." diyor ve geleceğin esas o zaman olduğunu anlayabiliyor.

4.SORU

GEÇMİŞİNİZİN GELECEĞİNİZ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ NELERDİR?

Zeynep: Geçmişteki hatalarımı gelecekte yapmamaya çalışırım. Ayrıca geçmişte yapmak isteyip de yapamadıklarımı ileride yapmayı planlarım.

Muhammed Mustafa: Her zaman bana artı yönleri oldu. Bazen olmamış da olabilir. Eskiden hafızlık yaptım. Hafızlıkta bunun bana etkileri çok oldu. Kur'an-ı Kerim'den birçok sayfayı öğrendim ama tam bitiremediğimden ötürü gelecekte de yapacağıma inanıyorum.

Ali: İnsan istese de istemese de etrafındaki kişilerin kendisine olan davranışlarını benimsiyor ve öyle hareket etmeye çalışıyor. O yüzden genellikle kendimi iyi yerlerde buldurmaya çalışıyorum ki kendime ileride iyi bir gelecek hayal edebileyim.

Ravza Nur: Benim için hatalarımı yanlışlarımı törpülememi sağlamasıdır, nerde nasıl davranacağımın etkileridir.

5.SORU

YARIN SABAH UYANDIĞINDA YENİ BİR YETENEK VEYA ÖZELLİĞE SAHİP OLMA ŞANSIN OLSA BU NE OLURDU?

Muhammed Mustafa: Birincisi maddi ve manevi bütün ilimleri bilmek bir yetenek ise eğer ben onların hepsini bilmek isterdim. İkincisi bütün dilleri bilmek isterdim. Bu İslam'ı yayma konusunda çok önemli. Ben gerek öğrenen gerek öğretene olmak isterdim onun için.

Ali: İnsanlar iki seçenek arasında kalıyorlar. "Bunu mu yap-sam, onu mu yapsam?" diye çekingen kalıyorlar. Atılğan olmayı ve bu çelişkinin ortadan kalkması için cesaretli olmayı isterdim.

Zeynep: İnsanların benim hakkında neler düşündüklerini öğrenmek isterdim.

Ravza Nur: Fotozber diye adlandırılan ne kadar doğruluğu tartışılrsa da bir kareye bakıp onu istesem hemen ezberleyecek durumda olduğumu bilmek müthiş, düşünsenize istediğiniz her dili bilebilirsiniz. Her münazara konusunun argümanı hazır, her istediğin beyninin altında, çok iyi...

6.SORU

GELECEĞİ ÖNCE DEN ÖĞRENMEK İSTER MİYDİN? EVET İSE HANGİ ALANI?

Zeynep: İstemezdim çünkü o zaman hayatın anlam ve heyecanı kalmazdı. Hayat yaşanan ana göre şekillenir. Ne olacağını öğrendiğimde artık yaşamak istemezdim.

Muhammed Mustafa: Evet. Gelecekte kardeşlerimle beraber Kudüs'ü fethettiğim anı yani tekrardan müslümanlarla beraber orada namaz kıldığım anı görmek isterdim. Çok uzakta değil yakında da görebileceğime inanıyorum.

Ali: Dünyada herkes kendi belirlediği kurullarla hayatını devam ettirmeye çalışıyor. Bence şeriatin doğru uygulanması iyi olurdu. Böylelikle dünya daha rahat bir yer olabilir, herkes eşit olur, düzenli bir hayat sürebilirdik. Bir de İslam'ın nerde ve ne kadar hızlı yayıldığını öğrenmek isterdim.

7.SORU

HANGİ GEÇMİŞ ANINIZI GELECEKTE DE YAŞAMAK İSTERDİNİZ?

Muhammed Mustafa: Hafızlık anılarımı tekrar yaşamak isterdim. Bu sefer yarıda bırakmayıp tamamıyla Kur'an-ı Kerim'i ezberlemek, öğrenmek isterdim.

Zeynep: İlkokul anılarımı. Çocukken yaşadıklarımız büyüdüğümüz de bizi daha fazla etkilediği için bu anılarımı gelecekte tekrar yaşamak isterdim.

Ali: Namaza başladığım an olsun isterdim. O ilk namaza durduğum anki huzuru her zaman yaşamak isterim.

8.SORU

GENÇLER GELECEĞİN NERESİNDE?

Muhammed Mustafa: Gençler geleceğin tam ortasında! Biz gençlerin geleceği şekillendireceğine inanıyorum. Okuyan, çalışan, inanan gençler olarak Allah'ın izniyle gelecekte her şeyi yapabileceğimize inanıyorum. İmam Hatipli kardeşlerimle beraber gelecekte Abdülhamid'leri, Sezai Karakoç'ları inşallah tekrardan yaşatacağız. Bizi beklesin gelecek.

Ali: Her insan kendisine bir gelecek belirliyor. Dünyaya genellikle gençler aracılığıyla büyük güçler hükmetmek istiyor. Onlar projelerine ne kadar yaklaşırsa biz onlar için geleceğe o kadar yaklaşmış oluyoruz.

Zeynep: Gençler üretmeye devam ederlerse geleceğin parçası olacaklardır. Ancak devam etmezlerse görevlerini yeni nesile bırakacaklar ve böylelikle teknoloji vb. alanlarda çok geri kalacaklardır.

ŞULE
DUMAN*

YİTİK
HAZİNE'NİN
KÂŞIFI:

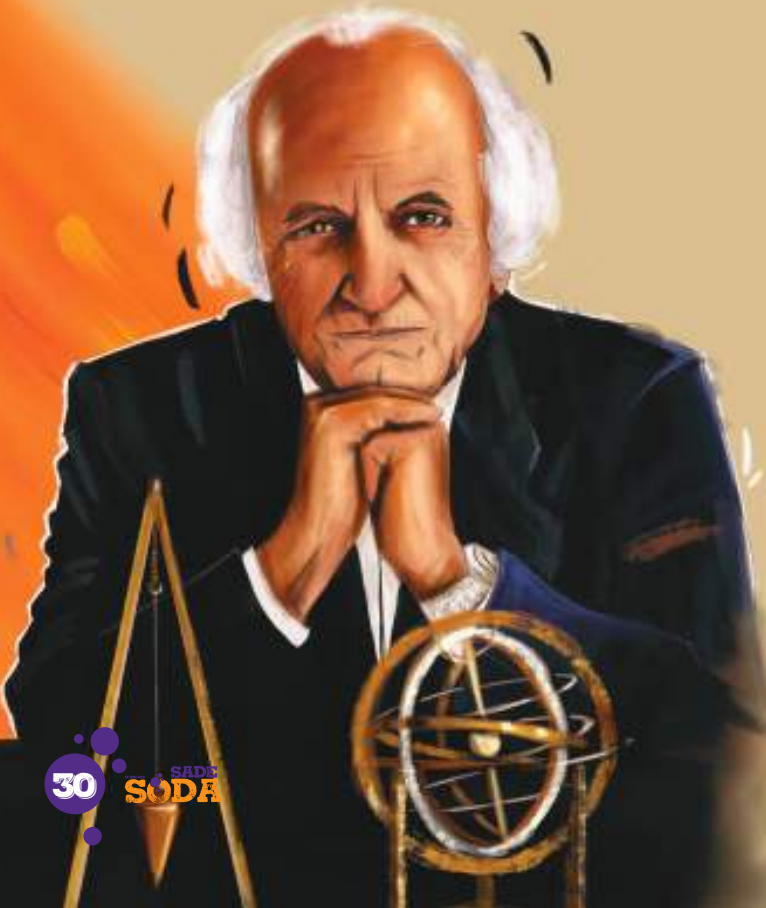
Prof. Dr.
**Fuat
Sezgin**

Ömrünü İslam bilimleri tarihine adayan, bilim dünyasında kimsenin cesaret edemeyeceği çalışkanlığı ile tanınan, durmaksızın geçmişin yitik hazinesinin keşfi ile geleceği inşa eden, büyük sözler söylemeksizin büyük işler yapan Prof. Dr. Fuat Sezgin'in dünyada bıraktığı izlerin peşindeyiz bu sayımızda.

Kendi .....
Dilinden .....

"Bütün mesele müthiş bir şekilde gelişen ve 800 yıl insan akıl tarihinde büyük bir rol oynayan bir medeniyetin mensubu olan insanların, bir Biruni'yi bir İbni Sina'yı tanımalarını nasıl çalıştıklarını bilmelerini arzu etmemdir."

"Şimdi düşününüz; siz bir dinin mensubusunuz ve o dinin peygamberi ne diyor: "İki günü birbirine eşit olan insan zarardadır." Bunu Müslümanlar kâfi derecede göz önüne almadılar. İnsanların dikkatini buna çekmediler. Demek ki İslâm dini sizden her gün yeni bir şey istiyor. Yani bu soruyu her Müslüman'ın kendine sorması lazım... Nasıl ki bir tüccar, "Bugün kazancım ne oldu?" diye her gün kendisine sorarsa bizim gibi ilimle uğraşanlar, hayır yapmak isteyen insanlar da kendine her zaman "Bugün ne öğrendin bugün yeni bir hayır işlendin mi" diye sormalıdır."

Nasıl Bilirdiniz?*

**Prof. Dr.
Mustafa Kaçar**

“Ömrünü İslam biliminin tanınması, yayılmasına harcamış bir insan Fuat Hoca ve bir asra yaklaşan ömründe elbette belki bir enstitünün yapacağı işi tek başına gerçekleştirmiştir. Tabii ki rol model alınması gerekir, ama şunu da yanlış anlaşılmasın; herkes Fuat Sezgin olabilir. Onun yaptıklarını yaparsan. Gayret, çalışma, bilgi, tecrübe ister; her şey her şey... Dolayısıyla bilim insanı olmak zor değil ama çok fedakârlık ister.”

**Prof. Dr.
Mahmut Ak**

“Fuat Sezgin kendisi bir kere her şeyden önce insani özellikleri, sonra bilimsel öncelikleri ve kendi telif anlamında ürettiği eserler ve editörlük çerçevesinde meydana getirdiği sayısız serilerle bir daha belki benzeri gelemeyecek şekilde bir kişilik ortaya koymuştur.”

**Prof. Dr.
Mehmet Görmez**

“Ben hayatımda bu kadar tarihi ve medeniyeti ile gurur duyan bir İslam alimi görmedim. O kadar yüksek gururdu ki zaman zaman bazıları bunu kibir zannederdi. Hayır, bu ilmin ona kazandırdığı yüksek bir özgüvendi. Ve o bu özgüvenini Müslümanlara kazandırmak için de çok yoğun çaba sarf etti. Yani sadece kütüphanelerde araştırma yapan bir akademisyen olarak kalmadı. Aynı zamanda bundan elde ettiği neticeleri, başta kendi doğup büyüdüğü ülkesi olmak üzere aynı zamanda kovulduğu ülkesi olmak üzere, bu ülkeye kazandırmak için çok yoğun çaba sarf etti.”

Bir Anı

Nabi Avcı anlatıyor:

“Hoca da bundan zaman zaman şikâyet ediyor. Bir de çalışma temposu bakımından, maşallah biliyorsunuz hoca çok çalışkan bir insandı, yani günde 16-17 saat mesai yapardı. Hatta ben kendisine sormuştum, ileri yaşlarda tanıdım ben hocayı, “siz bu yaşta böyle faalsiniz kim bilir gençliğinde nasıldınız?” Dedi ki, Ritter bana bir gün sordu “kaç çalışıyorsun?”, ben de kendisine “16 saat çalışıyorum” dedim, “öyle 16 saat çalışmakla alim olunmaz”, deyince ben günde 18-20 saat çalışmaya başladım. Ama şimdi artık o kadar çalışmıyorum. Şimdi ancak 16 - 17 saat çalışabiliyorum, demişti. Dolayısıyla onun çalışma temposuna da bizim uymamız biraz zordu. O yüzden sürekli gecikmelerden, söylediği şeylerin hemen yapılamamasından zaman zaman şikâyeti oluyordu. Bir defasında hoca burada bize de Kültür Bakanımız Ertuğrul Günay ile birlikte ultiatom verdi; “şunlar şunlar şu tarihe kadar yapılmamış, şöyle yapılmazsa, ben her şeyimi toplar Almanya’ya giderim” bu tehdidi çok sık kullanırdı.”

Yusuf Kaplan

“Ben Fuat Sezgin hocanın dehasını ahlakına borçlu olduğumuzu düşünüyorum. O yitirdiğimiz ama farkında olmadığımızı, tepe tepe tekmelediğimiz hazinenin keşfine kendini adanmış bir ahlak o. Gecesini gündüz yapan, bütün hayatını bu yitik hazineyi keşfe ve kendi ülkesinin çocuklarına, gençlerine, insanlarına sunmaya adanmış bir kişi. Yani ahlaki, dehasının kaynağı bence.”

**Prof. Dr.
Tahsin Görgün**

“Fuat Sezgin hocanın başarısının arkasında iki temel nokta var. Birincisi önce sorunu tespit ediyor. İkincisi çalışmaya başladığında işi ehli ile yapmayı önemsiyor. Ütopyacı bir insan değil oldukça gerçekçi, gerçekçiliği de zaten hakikat ile olan irtibatından kaynaklanıyor. Görüyor, inceliyor, fark ediyor, seziyor ve gördüğü şeyi açığa çıkarmak için çalışıyor. Ve mümkün olduğu kadar mevcut imkanları seferber ediyor.”

MEDİHA
SÜMEYYE
KARA*

Sevgili SADE SODA
OKURU,

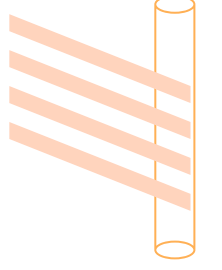
Bu sayfamızda
röportaj konumuz
sensin!

Nasıl Bir Gelecek? Sorusunu kime sorsak, kimden cevap alsak hep bir yanı eksik kalacaktı. Oysa hem geçmişinle hem şimdininle geleceğini hayal eden, hikayeni bilen bir sen varsın. Önemli adımlar atıp, nice güzelliğe vesile olacağın günler için, bu röportaj sayfasında adını görmen için beklemeye gerek yok.

Bugün bu röportajın konuğu olarak sana yönelttiğimiz sorulara cevabını vermeni, ardına dönüp baktığından yâd edebilmek için yazmanı, Sade Soda'daki seni hep saklamayı, hikayeni duyurmak istiyorum dersen bizimle paylaşmanı çok isteriz :)

Unutma: ilk günkü gazla...

Hoş geldin Sevgili Okur, bize biraz kendinden bahseder misin? Ama öyle yaşın, okulun yetmez. Hayallerin, hayal kırıklıkların, başarısızlıkların, niyetlerin, iyilik hareketlerin de sana dahil. Merak ediyoruz seni.

Sahip olduğun özellikleri düşünsen; sen bu günlere gelirken faydalandığın, yarınlara devam ederken heybende tutmak istediğin özelliğin nedir?

Hayat boyunca birçok farklı evreden geçersiz, bazen dönüm noktaları yaşarsın. Senin hayatından dönüm noktası dediğin bir olay var mı?

Kurulan hayaller, yaşanan pişmanlıklar, tamamlananlar, yarıda kalanlar, 20 yaşında ölenler, 80 yaşında bahçesine çiçek ekenler... Sence gelecek, gelmiş midir, geliyor mudur?

Gelecek planların içerisinde neler var? Neleri başarmış, neleri tecrübe etmiş, neler yapabilecek, nelere yeniden başlamış olmak istersin?

Dünya tarihinde belki de en hızlı senelerini yaşıyor; teknolojik yenilikler aldı başını gitti. Takip edilecek bir sürü gelişme var. Seni bunlardan en çok hangileri heyecanlandırıyor?

Her şeyin hızlıca tüketildiği bir zamanda olduğumuz da büyük bir gerçek. Sence tükenmeyecek bir şey kaldı mı? Ne tükenmez?

Yol mu yolcu seçer, yolcu mu yolu seçer?

Son olarak, bu dünyadan uçup gittiğinde, geride nasıl bir iz bırakmak istiyorsun?

Bir Değirmendir Bu Dünya

Cahit Zarifoğlu
Beyan Yayınları

Geniş Hayâl Gücü

Çocuklara bazen şöyle diyorum:

(Ar.) hayâl kırıklığı

Hayâlperest olmayın. Hep sükut-ı hayâle uğrarsınız. Ayağınız yer tutmaz. Gerçeklerden kaçır kaçır hayâllerinize sığınır, hayâl kurduğunuz sürece de doyar, tatmin olur, ama başarmanız gereken küçük işleri bile altemezsiniz. ???

İki delikanlı, üniversite sınavlarına girmek için gelmişler. Yazılarını okudukları ağabeylerinin bir de çehrelerini merak etmişler. Onun üzerine tanıştık. Okul vaziyetlerini sordum. İkisinin de lise sondan takıntıları varmış.

Akıl almaz bir şey! Böyle takıntılar yapıp seneler kaybetmiş hiç kimseyi tanımamışım gibi dehşete kapıldım. Pırl pırl bakışlarıyla zekâlarını yansıtır durmaları olmasa ne şaşıracağım, ne de dehşete kapılacağım. Onlara da dedim:

Hayâlperest misiniz? Bütün başarıları hayâllerinizde gerçekleştiriyor gerçek hayatta on mislini rahatlıkla elde edebileceğiniz bilgileri edinemiyor ve bu zavallı duruma mı düşünüyorsunuz? Yoksa başka şeyler mi var?

Ah evet, elbette başka şeyler vardır. birtakım geçim sorunları, aile içi problemler şunlar bunlar. Ama ben baş sebeplerden birini başka bir şeyde görüyorum ve onlara da şu şekilde anlatmaya çalıştım.

-Hayâlperest olmayın. Ayağınız yer tutmaz, sallanırsınız. Fakat hayâliniz geniş olsun. Geniş düşünün. Büyük düşünün. Size gösterilen hedefleri zihninizle aşın.

Nedir gösterilen hedefler?

Mesela diploma. Mesela yaklaşan bir imtihanın başarılanması. Falan dersin bellenmesi, hazmedilmesi, belki de hazmedilmesinden çok

(Yun) Değersiz, ise yarım, basit,
düşük nitelikli. / katıpiyos

o dersten iyi not alınması. Kötü, küçük, yozlaştırıcı hedefler bunlar. Böyle katıpiyos hedefler olduğu için de daracık odalarda at yarışı yaptırılan jokeyler (biniciler) gibi koşmamak, hırslanmak, buhrana kapılmak, bıkmak ve yorulmak var.

Hedefleri yakınınızdan kaldırıp uzaklara koyun. Büyüterek uzağa koyun.

Arapça mı öğreniyorsunuz, çabalınızı ders kitaplarının ve yetersiz ders saatlerinin ve öğretme metodlarının ötesine taşıyın. Böyle bir dersi, Arapça konusunda büyük bir hedefe bakmakla aşabilirsiniz. Onu, anadiliniz gibi öğrenmeyi hedeflemekle. İşte bu geniş hayâlli olmaktır. Ama hayâlperestlik değil. ✓

Arapçayı ana diliniz gibi öğrenmeyi hedefleyip ona doğru çok daha fazlasına kâfi gelecek yeteneğinizi ve hafızanızı ve şimdi bol bol elinizin altında olan zamanınızı koşturmaya başlarsanız, önünüzdeki bir iki imtihan ve onunla ilgili diploma aradan çıkar da haberinizi bile olmaz. ☺ - amaç / amaç dengesi

Bazılarına on parmak daktilo yazmayı öğrenin diyorlar da bu run kıvınıyorlar.

Onlara araba sürmesini öğrenin dediğim zaman ise bir bisikletlerinin bile olmadığını ve fakirliklerini, ekmek helva parası bile bulamadıklarını düşünerek kahkahalarla gülüyorlar. Oysa bir delikanlı vardı, dolmuşlarda gidip gelirken hayâl kuracağına, şoförün el ve ayaklarını izleyerek ve bir iki kitap karıştırarak daha elini direksiyona sürmediği halde teorik olarak araba kullanmasını biliyordu ve zamanı gelince bir saat ders alarak ehliyet ve sonra da araba sahibi oldu. Çünkü istiyordu. Bu, anlatmak istediğimin basit, âdi bir örneği.

Müslümanın bir tek saniye boş zaman geçirmeye hakkı bulunmadığı bir zamanda kendinize nasıl bir değer biçiyor, maddi ve manevi gücünüzle nasıl bir hedefe bakıyorsunuz?

Yani kısacası diploma değil, diplomalar almakta acze düşmeye, şu bu dersten takıntılı olmaya, minicik hedeflerin önünde bocalayıp durmaya utanmıyor musunuz?...

Resul Aydemir @misalrap
çevrimiçi

Sizi çevrimiçi yakalamışken kaçırmayalım dedik. Birkaç sorumuz olacaktı, müsait misiniz? 😊 17:13

Gönderin gelsin 😊 17:14 ✓✓

Resul Aydemir kim değildir? 17:17

Aslını inkâr eden değildir. Korkak hiç değildir. Pilavdan dönenin kaşığı kırılınsın 😊 17:19 ✓✓

Neden Misal? 17:21

Misal veremedim duramıyorum. Biri beni durdursun 😊 17:24 ✓✓

İlk konserinizde en çok ne hissettiniz? 17:27

Verilen nimete şükür ve başarmanın gururu. Ben demişim hissi 😊 17:29 ✓✓

Milyonlara ulaşan müziğinizin ardındaki başarının sırrı sizce nedir? 17:30

Şeffaf olmak, kendim gibi olmaktan vazgeçmemek. 17:31 ✓✓

Herkesin bilmesinde yarar gördüğünüz hayat tecrübenizi paylaşır mısınız? 17:34

Seni heyecanlandıran hobini mesleğin haline getir hem çok mutlu olur hem de para kazanırsın. 17:38 ✓✓

Sizi en çok ne heyecanlandırır? 17:40

Yeni bir melodi 🎵 17:45 ✓✓

Rap sizce ne demek? 17:47

Doğru yere başkaldırı ve isyan. Önce kendi nefesine 👍 17:49 ✓✓

Yaşarken tanıştığınız size en çok yol gösteren kişi? 17:50

Annem ❤️ 17:51 ✓✓

Müzik ve gençlik, sizin için ne ifade ediyor? 17:54

Müzik onlara ulaşma aracım. Gençlik tüm heyecanı. 17:55 ✓✓

Dinlemekten en çok hoşlandığınız şarkı hangisidir, hangi yönü sizi etkiliyor? 17:56

Dönence. Bazılarının sadece müzik olarak dinlemesi, Herkesin anlamaması 😊 17:56 ✓✓

Müziğin mahallesi var mı? Karşı mahallenin çocukları vs. :) 17:58

Rekabet iyidir. Diri tutar. Yıllarca İslamcı, varoş vs. ayrıma uğrayan karşı mahalle görülen benim ama ayrıştırmayı hiç sevmem bi farkımız olsun mübarek 😊 17:59 ✓✓

Bu sayımızda gelecek konusunu ele aldık, sizce gelecek, geçmişten neden farklı olmak zorunda? 18:02

"Günü gününe denk olan ziyandadır." Hz. Muhammed (s.a.v) 🌹 18:04 ✓✓

Gelecek, kimler için gelecek? 18:08

Tabuları yıkayım derken değerlerini yıkanlara iyi gelmeyecek 🙏 18:10 ✓✓

Ramazan ayının en sevdiğiniz özelliği nedir? 18:12

Birleştirici olması çünkü o bizim ayımız, ümmetin ayı. 18:16 ✓✓

İftarda olmazsa olmaz? 18:17

Yemek olsun da 😊 Oğlum Ahmet Hamza'yla beraber iftar yapmak ❤️ Diğerleriyle de nasip olur inşallah 🙏 18:20 ✓✓

En son altını çizdiğiniz cümle? 18:24

Mahşerde kaçacakların, dünyada peşinde. 18:27 ✓✓

Bize zaman ayırdınız, çok teşekkür ederiz Abi. Son sorumuz: Sade soda mı meyveli soda mı 😊? 18:30

Eskiden meyveli şimdi sade. 18:32 ✓✓

MEHMET FATİH BATTAL & ŞERİFE GÜNER

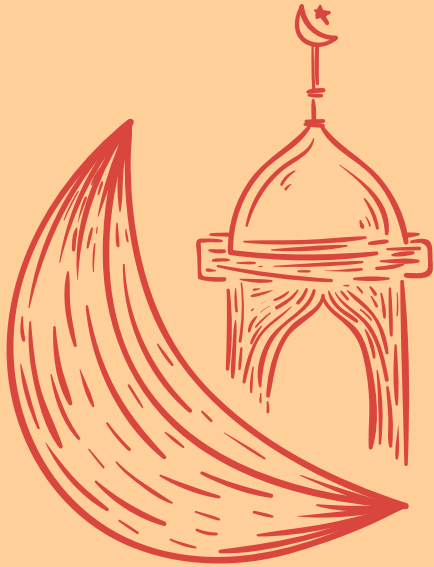
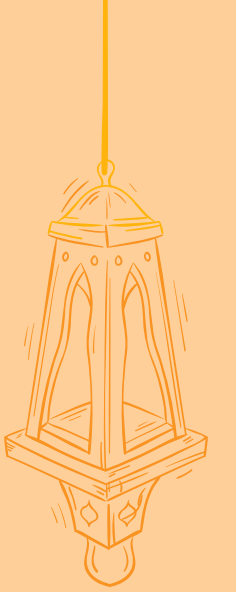
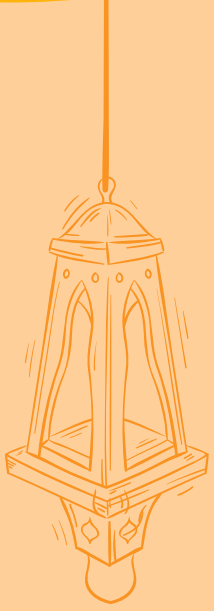
Sade Soda adına çevrimiçi yakaladı, sohbet etti.

AMMAR
HASANOV*

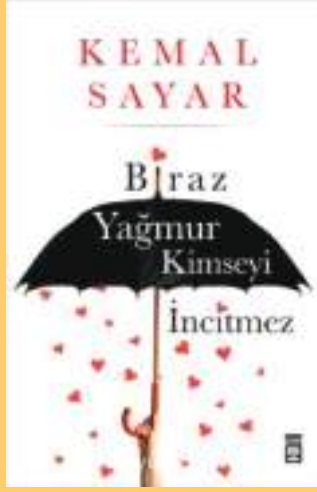
Ramazan Bayramı Duası

Yâdimıza göçmeye görsün leza dolusu zaaf
Kasvet atağını çekerdi içten içe sine
İşte bir ümit daha, biz kollarken Rahim'den rıza, af
Mazi aşağı kaydı, takvimden yitercesine!..

Bayram, bayram, veba düçarı memlekete sefa sağla
Kambura bulanmış gözlere güleç, şen ola!
Şeytan ayartmaya yumuldu mu ikircikten bir ağla
Arşa üşüşmüş niyazları ağırlayacak sen ola!
Ve idrakımıza haktan konuşur bir nişan dağla
Bugünün nihayetine yetişecek saatleriniz esen ola!

*Bursa Nizam Karasu Anadolu İmam
Hatip Lisesi, 12. Sınıf Öğrencisi.

BİRAZ YAĞMUR KİMSEYİ İNCİTMEZ KEMAL SAYAR

Dünyanın sözlerle değişebileceğine inanan Kemal Sayar'ın söz yağmurunda ıslanmak isteyenlere... Yazar, tamamlanmamışlığın bizi hayata çağırdığından bahseder. Zira kişi, görev ve duygularını tamamlamış olsa bulunduğu konumda olmazdı. Ondaki bu ihtiyaç öteki ve ötekilerle birlikte olmayı beraberinde getirir. Bundan dolayıdır ki insanın tanımındaki vazgeçilmez kelime "sosyal" olmasıdır. Karşındakini dinlemek ise ona ruhunda yer açmakla orantılıdır. Buna ithafen yazar: "Dinlemeyi bilenler için kalpten kalbe ne çok yol vardır." der. Bu kitabı da şüphesiz dinlemeyi bilenlere...

Timaş Yayınları, 288 sayfa, 2016.

DÜŞÜNSENE HIZIR BENDİM ELİF GENÇ

Kitapta, her öykünün kendi etrafında müstakil bir atmosfer oluşturduğu bununla beraber her atmosferden aynı efsunlu kokunun yükseldiği 16 ayrı öyküyle karşılaşıyoruz. Ömründe en az bir kez Hızır'ın yolunu gözlemiş olanların dilinden 15 hikâye anlatılıyor. Kitaba ismini veren "Düşünsene Hızır Bendim" ise ömründe en az bir kez Hızır'ın yerine geçen bir kadının hikâyesi. Yazar, kitap boyunca olaylar yanında durumlarda da derinleşiyor. İğreti, etkisiz, dolgu bir cümle neredeyse hiç kullanılmamış. Merkezine 'aile' ve 'mahalleyi' alan öyküler boyunca sevgi, hüznün, hayal kırıklığı ve mizahta dilin böylesi duru kullanımına hayret etmemek elde değil. Yazarın ilk kitabı olan Düşünsene Hızır Bendim, çıkış yılı olan 2018'de TYB tarafından "Öykü Ödülü" ne de layık görülmüştür.

Ketebe Yayınları, 128 sayfa, 2018.

HÜZÜN VE TESADÜF MUSTAFA KUTLU

Hüzün ve Tesadüf'te yazarın samimi üslubu ve doğayı benliğimize yediren betimlemeleri tüm sıcaklığı ile yüzümüze çarpıyor. Yazar, taşraya ve eskiye olan özlemi moderniteye de uç değdirerek kimi zaman üstü açık kimi zaman üstü kapalı bir biçimde ele alıyor. Yazarın çizginin dışında kurguladığı karakterler hasretle anılan insan ilişkilerinden bir parça olarak yansıtılıyor. Bu kitapta diğerlerinden farklı olarak leylaklarla, kasımpatılarla, kuşlu fincanlarla, ipek mendillerle yol alıyorsunuz. Bazen siz anlamadan yolculuğunuzun içine yazar da dâhil oluyor. Yazarın da deyimiyle bir eflatun kahkaha çiçeğinin dürbününden on yedi farklı hikâyeye bakıyorsunuz. Kitaba ismini veren Hüzün ve Tesadüf de bu hikâyelerden biri.

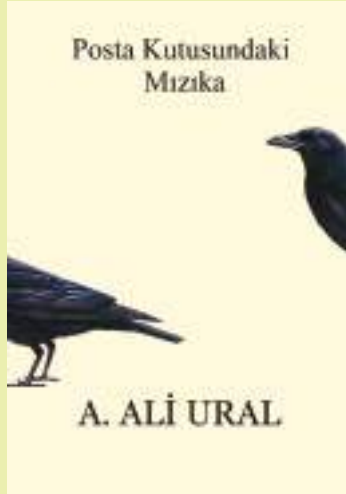
Dergah Yayınları, 96 sayfa, 2011.

MATMAZEL NORALİYA'NIN KOLTUĞU PEYAMI SAFA

"İdrakimin geçirdiği istihalenin karanlık mekanizmasını bilmeyen bir ilmin bu halime bir isim koymaya hakkı olsa bile, bu ismi bize bütün bir izah sistemi gibi kabul ettirmeye hakkı var mıdır? Sırları sırlarla veya isimleri yine isimlerle izah eden bir bilgi "Hayat hayattır", "Varlık varlıktır" demiş olmaktan öteye geçiyor mu? Ben çıldırırsam, odama kırmızı bir sis dolduğu için, yatağımın altından babamın kahkahası geldiği için, tıraş kutum yere düştüğü için değil, nerede ve ne olduğumu bilmediğim için çıldıracağım. Eğer bana "bu budur bu" dan başka bir şey söylemeyen müspet felsefeyi aşamazsam, aklın tamamıyla lüzumsuzluğuna inana- cağım."

Ötüken Neşriyat, 319 sayfa, 2000.

POSTA KUTUSUNDAKİ MIZIKA A. ALİ URAL

"Sevgili Dost,

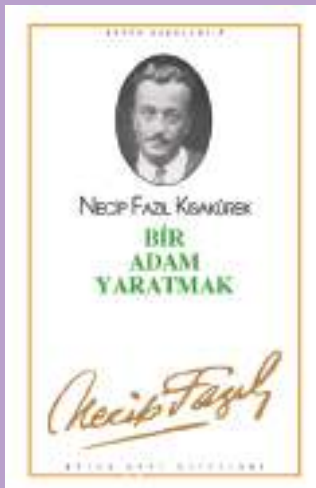
Kim kazandı? Atom bombasını Hiroşima'ya atan mı? Everest'in tepesine ilk kez varan mı? Doksanıncı dakikada maçı alan mı? Diriler mi, ölümler mi? Çobanlar mı, sürüler mi? Efendiler mi, köleler mi?

Kim kazandı?

Sevgili Dost,

Herkes kaybetti. Ölüm kazandı. Mezar taşlarına Huve'l bâki kazandı."

Şule Yayınları, 200 sayfa, 2014.

BİR ADAM YARATMAK NECİP FAZIL KISAKÜREK

"-Hüsrev: Mansur âlemden gizli tek bir sırrım kaldı. İçimdeki kıyamet! Kimse bir şey bilmiyor. Bakma kıvranışlarıma! Bakma ağzımın dikişlerinden sızan hırıltılara! Bakma beni çıldırıyor sanmalarına! Bilmiyorlar. Söyleyemiyorum. İstesem de söyleyemem. Söylesem de anlaşıl- maz. Mansur! O benim meğer kurbanımmış. Gafletimin değil, en ahmak tarafımın, sanatımın kurbanı. Eserimi niçin yazdım! Onu öldürmek için mi? Onu niçin öldürdüm? Eserimi yazdı- ğım için mi?

- Mansur: Düşünme Hüsrev bu şeyleri!

-Hüsrev: Ben sanatı hayattan başka bir şey sanıyordum. Hürriyetlerin sonu. Aciz bahtımın ulaşamadığı bir yer. Orası irademim bahçesiydi. Orada oyuncaklarıyla oynayan bir çocuk gibi başıboşum. Orada kulluktan çıkıyor gibiydim.

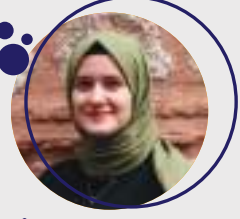
-Mansur: Ah Hüsrev!

-Hüsrev: Ben ne yaptım! Bir hududu zorladım. Kendimin dışına çıkmak isterken, kendime rast geldim. Meğer kul olduğumu anlamak için Allahlık taslamalıymışım! Meğer nasıl yara- tıldığımı anlamak için bir adam yaratmalıymışım!"

Büyük Doğu Yayınları, 160 sayfa, 2008.

Röportaj:

İCLAL YILMAZ

ZEYNEP ÖZTEL

Ayşe Yazıcılar

Genç Gönüllüler Başkanı

Hayat Tarzımızı Cazip Hale Getirme Sorumluluğunu Üstlenmeliyiz"

Aynı Sırayı Paylaşanlar'da bu sayımızda Genç Gönüllüler Başkanı, Genç Dergi Yayın Kurulu Üyesi Ayşe Yazıcılar'ı ağırlıyoruz. Osmaniye İmam Hatip'te geçen günlerin hatırlattıklarını, İzm'lerin hayat tarzımız üzerindeki etkilerini, kökleri şahsiliğin ötesine uzanmış sorumluluk bilincini konuştuk ve 'İnce Düşünce' sokağına girip 'Nezaket' caddesine varılan bir hayata daha yakından baktık.

Öncelikle “Ayşe Yazıcılar kimdir?” diye sor- sak kendinizi nasıl tanıtırınız?

1985 yılında dünyaya gelmiş, eğitim hayatında yatay ve dikey geçişler yaparak çeşitli üniversiteler dolaşmış, en son Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun olmuş, 24 yaşında dünya evine girmiş, birer yaş ara ile iki erkek evlat annesi olmuş, çocukları ilkokula başladığında resmi görevi olan öğretmenliğe başlamış, babası “sizi vakfa vakfettim” dediği içindir mi bilinmez kendini bildi bileli sivil toplum kuruluşlarında gençlerle çalışmayı hayat tarzı haline getirmiş, şartlar ne olursa olsun yazmaktan vazgeçememiş, şu an Genç Dergi Yayın Kurulu üyesi ve Genç Gönüllüler Başkanı olarak faaliyetlerini sürdüren, Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nde yazar ve proje koordinatörü pozisyonunda vazifesine devam eden, kendini keşfetme süreci bitmeyen, bazen kek çırparak bazen metin oluşturarak ama her zaman üreterek yaşamayı, loş ışıkta okumayı, muhababını bulduğunda konuşmayı, güne erken başlamayı, çiçek bakımını ve iyi demlenmiş orta-sert filtre kahveyi seven kendi halinde bir insan. Kısaca böyle.

İmam Hatip sıralarındaki Ayşe’yi de tanımak isteriz. Nasıldı İmam Hatip yıllarınız?

28 Şubat darbesinden dolayı İmam-Hatiplerin tercih edilmediği yıllardı. Gelenlerin çoğu da aile yönlendirmesi ile geldiği için ya sitemli ya öfkeliydi. Benim böyle tepkilerim hiç olmadı. Hatta gayet mutluydum, kendimi evimde gibi hissediyordum. Ortaokul yıllarında ne kadar içe dönüksem lisede o kadar dışa açılmıştım. Okul içi ya da harici programları organize ediyor, sunuculuk ya da hatiplik yapmaktan, bunların metinlerini hazırlamaktan müthiş keyif alıyordum. Yalnız okulun yaramaz öğrencilerindenim, bu da bir gerçek.

Onların sözleri ve halleri bugün bile hatırimdadır, yolumu aydınlatır.

Önce mekân vardı. İnsan, yaşanabilir tüm özellikleri üzerinde bulunduran bir mekân da var oldu. Bu ilk oluştaki gibi mekân ve insanı birlikte ele almak önemli ve medeniyetimizde örneğini neredeyse her alanda gördüğümüz bir bakış açısı. Bu bağlamda şu anda projelerinizi yürüttüğünüz “Genç Mekan”ı çalışmalarınız ve oluşturduğu kültür açısından nasıl konumlandırıyorsunuz?

Ben “insan ve heyecan” varsa “zaman ve mekân”ın bir şekilde oluşturulabileceğine

Okumanın lezzetini lise son sınıfta almaya başladığım için o yıllar çok fazla kitap okuduğum söylenemez ama hocalarla aram iyiydi, özellikle bizleri “yetiştirmeyi” gaye edinmiş, dertli hocalarımın sohbetlerinden, kitaplardan alacağımdan -belki- daha fazlasını aldığımıza inanıyorum.

inanıyorum. Genç’teki çalışmalarımızda 16 yılı geride bıraktık. Bu süre zarfında -kendi evim de dahil olmak üzere- çeşitli mekanlarda tamamen gönüllülük esasıyla faaliyetlerimize devam ettik. Son iki yıldır daha profesyonel ve kurumsal kimliğimizle Genç Mekan’dayız. Her ay 50’yi aşan programa 5000’den fazla başvuru alıyoruz. Eğitimcilerden temasına, tasarımından sosyal medyasına, idari işlerden ekip motivasyonuna kadar her aşamada titizlikle çalışıyoruz. Bu anlamda Genç Mekan, gençlerin kendilerini keşfetmeleri ve yetiştirmeleri

için çeşitli alanlarda eğitimler organize eden bir okul, geçerken selam verecekleri bir dost evi, kapısı hiç kapanmayan baba ocağı gibidir. Samimiyetle laubaliliği, disiplinle asık suratı karıştırmamayı prensip edinmiş bir merkez, bir duruştur. Modernizmin dayattıklarını bal-talayarak eski fakat eskimeyen kadim insanlık değerlerini cazibe noktası haline getirme gibi bir derdi vardır.

Uzun yıllardır gençlik çalışmalarında yer alıyorsunuz. Gençlerle çalışmak nasıl bir duygu?

Muhteşem! “Hocam yaşınızı göstermiyorsunuz, sırrınızı paylaşıyor musunuz?” diye soranlara iki şey söylüyorum. (Gençlik sırrımı burada da paylaşayım ;) İlki sevdiğim işi yapıyorum. İkincisi sürekli gençlerle birlikteyim. Hal in’ikasını diye bir gerçeklik var. Gençler neşe dolu, umutlu, azimli, olumlu, heyecanlı, gözü kara, yenilikçi, yorulmuyor, pes etmiyor, araştırıyor, öğreniyor, çözüm üretiyor. İnsanda bunların aksi olsa bile gençlerle bir arada bulunduğunda hemen onların o pozitif halleriyle halleriniyor. Bulduğumuz ortamda ne kokusu varsa onu hissederiz. O halde ortamı da kokuyu da bilinçli bir farkındalıkla oluşturmak lazım. Ki güzel kokulayalım, güzel kokalım.

Hayat yolculuğunda hepimizin üstlendiği bazı roller oluyor. Sizin bu açıdan zengin bir yaşamınız var. Anelik, gönüllülük, yazarlık, öğretmenlik vb. Bu alanlardaki rolleriniz içinde İmam Hatipli olmanın tesirini hissettiğiniz noktalar oldu mu? Olduysa bu tesirlerden bahsedebilir misiniz?

Elbette. Öğrencilik hayatımın yedi yılı İmam Hatipte, beş yılı -devamı niteliğinde

olan- ilahiyatta geçti. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarım bu kültür içinde şekillendi. Üstelik öğretmenlik görevim de İmam Hatip Lisesinde. Bu bağlamda aklıma ilk olarak samimiyet, dini merkeze alan bir hayat tarzı lakin sadece şahsî olarak yaşamak değil aynı zamanda bunu yakından uzağa tüm çevremize anlatmak ve özendirmek, yani dava bilinci taşımak, insanların dertleriyle dertlenmek, toplumsal meselelere karşı sorumluluk sahibi olmak gibi bir dizi temel öge geliyor.

Bu tesir ile en başta kendi sorumluluğunu üstleniyor insan. Sonra çocuğunu ahlaki hassasiyetlere göre yetiştirme gayretine giriyor. Toplumla karşı sorumlu hissettiği için gönüllü faaliyetlerden vazgeçemiyor. Öğretmenliği müfredatla ya da okul duvarlarıyla sınırlamıyor. Yazarlığında anlamlı bir mesaj verme kaygısı oluyor. Bunların hepsi öyle kâmil seviyede olmuyor tabii. Yol ve yük durumuna göre aracı sarsmadan hedefe ulaştıran kişiye usta şoför denir. Bazen yoldan bazen yükten bazen araçtan kaynaklı sarsıntılar, inişler, çıkışlar olur. Yolculuğun tabiatında var bunlar. Esas mesele yolda olmak. Beklenmeyen durumlar için manevra kabiliyeti geliştirmek, kriz yönetimini refleks haline getirmek, yol selametken de güzellikleri “temaşa” etmektir esas olan. Hepsini tecrübe ediyoruz zira seyir halindeyiz...

“İzm’ler Ne Kadar Bizim” kitabınızla özellikle gençleri doğrudan ve/ya dolaylı olarak etkisi altına alan düşünce akımlarını yeni bir sesle dile getiriyorsunuz. Hayatlarımızın pek çok alanında, çoğu zaman biz fark etmeden, tercihlerimize etki eden düşünce akımları olduğunu biliyoruz. Bir tercihte bulunurken bu izm’leri fark edip üzerimizdeki etkilerinden kurtulmak mümkün olabilir mi? Mümkünse bu bağlamda bize birkaç öneri verebilir misiniz?

İzm’lerin ortak noktasına baktığımızda hepsinin bir hayat tarzı sunduğunu görüyoruz. Her birisi kendi doğrularına göre neyin, neye göre, ne amaçla, nerede ve nasıl yapılacağını belirliyor. Belirlediği bu tarzı sunmakla kalmıyor parlatıyor, hatta bazen alenen bazen sinsice dayatıyor. Bu kitabı hazırlarken benim çıkış noktam “hayat tarzı” meselesiydi. İlk insandan bugüne mücadele, hayat tarzı mücadelesi değil mi zaten. Müslümanlar olarak kastettiğimiz hayat tarzının “İslam” olduğunu özellikle vurgulamaya gerek yok sanırım.

Dolayısıyla roller değişse de üzerine oturduğu zemin değişmiyor.

Bir yanda kendi hayat tarzımız diğer tarafta teklif edilen/parlatılan yaşam biçimleri var. Kendi hayat tarzımızı kılcal damarlarına kadar tanırıyorsak; sınırlarını öğrenmiş, kaidelerini benimsemiş, prensiplerini içselleştirmişsek tahakküm altına girme ihtimalimiz azalıyor. En başta burada muvaffak olmak gerekiyor. Sonrasında kendi hayat tarzımızı cazip hale getirme sorumluluğunu üstlenmek geliyor. Nasıl cazip ve tercih edilir hale getireceğiz peki? Aşk ile yaşayarak. İşte o zaman nerede ne yiyeceğimizi, kahve tercihimizi, neye güleceğimizi neye ağlayacağımızı, nelere öfkeleşip nelere isyan edeceğimizi, hangi davranışların “ezik”lik hangilerinin “üstün”lük olacağını gerçekten kendimiz belirlemiş oluyoruz. Bilinçli farkındalık ve çelik gibi irade. Bu ikisi olmadan İzm’lerin tercihlerimiz üzerindeki etkisinden kurtulmak çok zor. Okuduklarımızı, izlediklerimizi, takip ettiklerimizi, hayranlık duyduklarımızı, kınadıklarımızı, alışverişlerimizi, iç geçirdiklerimizi, özendiklerimizi bu filtre ile yeniden yapılandırmakla işe başlayabiliriz.

KISA KESELİM AYDIN HAVASI OLSUN

Tekrar yaşasam dediğiniz hatıra
Zor soru. :)

Kederlendiğinizde yaptığınız şey
Tek başıma kuru/ormanda yürümek/kaybolmak.

İnsan kendini özler mi
Allah kimseyi kendini özleyecek kadar kendinden ayırmazın.

Kahveden başka 40 yıl hatırı olan şey
Nezakat.

Sizce dünyanın kültür merkezi neresidir
Mekke.

Gençler hakkında pek çok yorum var. Peki, orta yaş ve yaşlıların sosyal medya merakının sebebi ne olabilir
Hayret.

Kendinizi neyin “Tiryakisi” olarak tanımlarsınız
İnce düşüncenin.

Bir defaya mahsus yetkiniz olsa tüm dünyadan neyi kaldırmak isterdiniz
İnterneti. Dünyayı etkisi altına alan malum virüs keşke bir çeşit internet virüsü olsaydı cümlesini çevremde duymayan kalmadı sanırım.

Çiçeklerin sizdeki değeri desek...
Hayatımın her yerindedir desem.

Bu sayfayı bitirince neyi okumaya gidelim?
Kendinizi.

YILIN EN İTİBARLI KATILIM BANKASI ALBARAKA TÜRK

İtibarını en çok artıran markaları ödüllendiren The One Awards sahiplerini buldu.

Katılım Bankacılığı sektörünün en itibarlı bankası seçildiğimiz için gururluyuz.

Tüm paydaşlarımıza ve bizi bu ödüle layık gören halkımıza teşekkür ederiz.

ABDÜLKADİR
ÖKSÜZ*

BÜŞRA
KARAYIL**

SEVDE
SEZER***

DEĞERLEKÇİLER

Sahbether

Derviş: Dünyayı evi sayanların suçuna katılma.

Genç: Efendim?

Derviş: Şimdi eve varış yolunun molasındasın.

Genç: Anlamadım.

Derviş: Bak evladım, dertlerin çoğu neyden kaynaklanır? Dünyayı ev saymakla. Oysa burası yalnızca yolda olma hali. Öyle bir yol ki, tüm varmakların gurbeti. Gözlerini uzaklara daldıran, ötelere olan özlemindir. Ev ötedir. Öte yurttur, ebedidir. Eve dönüş yolu her zaman meşakkatlidir. Bizi o yola razı kılansa eve dönmenin heyecanı ve hayali... Yol fani, ev baki.

Genç: Kendimi bıraktığım yerde bulamamam dünyayı ev saydığım için miydi yani? Gözlerim uzaklara dalarken kendine bir yol mu arıyordu? Bir dakika kafam karıştı sanırım... Diyelim her şey dediğiniz gibi. O zaman bu yol nasıl alınır?

Derviş: Yolu ancak iz sürerek alabilirsin. İz süren iz bırakır. Bu bir döngüdür. Bu sebeple ne yol tükenir ne iz. Basılan yer hep bellidir. Bazen yolun çatallansa da korkma! Orası senin seçimlerinle kendin olma maceranın başladığı yerdir. Seçtiğin yolda sana adım attırarak olan da dünyadan kesildiğin zamanlardır.

Genç: Bazen yanımda benimle aynı acziyete sahip insanları görmek içimi rahatlatıyor. Bu nefsimi aklamak için mi yolda tanıdık biriyle karşılaşmanın verdiği o ferahlık için mi bilemiyorum. Ama ne olursa olsun yolda bir yoldaş gerekli değil mi?

Derviş: Sen aslında başkasını aramıyorsun. Başkası biziz. Hevesle şahit olduğun macerayı anlatabileceğin, özüne sahip çıkan o kutlu mağara arkadaşını arıyorsun. Aradığın başkası olmadığına göre yoldaşın kendini görmen içindir. Olmayı görmek mümkün olmadığından yoldaşında gördüğün kendindedir. Yol görmeyene kadar devam eder. Soru ise hep aynı: Buraya yürüyerek gelmiş biri var mı?

Genç: Yolun bedeli nedir?

Derviş: Yol mahiyetiyle senden evvela niyet sonra da gayret ister.

Bir kuş uçmaya azmetse önce niyetlenir. Biz sanırız ki niyet ilk adımdır. Dışarıdan bakınca kuş yavrusu kanatlarını güçlendiriyor, her gün uçmanın iştahı ile besleniyor, sonra niyetlenip yuvadan atlıyor. Gayesi olmayanı kim sabra teşvik edebilir. Niyet, kişinin muradıdır. Kendini tanımayan yola niyet

getiremez, niyet olmayınca gayretin elinden bir şey gelmez.

Genç: Peki derviş yol beni tutarsa ne yapacağım? Niyet ve gayret buna çözüm olabilir mi?

Derviş: Bir zaman bir gemi yola çıkacakmış. 3 fare bunu duyunca hemen gemiye atlayıp gözün göremeyeceği insanların bulamayacağı bir yere saklanmışlar. Niyetlerini bilmeyiz ama gayretleri 9 ay boyunca güneşsizliğe katlanıp insanlara yakalanmamakmış. 9. ayın sonunda vardıkları yerde yeni hasat buğdaylar, taptaze çilekler yiyerek karınlarını iyice doyurmuşlar. 3 gün durdukları beldede güzelce semirmişler. Ardından gemiye tekrar binip yola düşmüşler. Mürettebatın kendi aralarında konuşurlarken yolda denizin onları çok kötü etkilediğini yolu gitmeye ve deniz tutmasından korktuklarını işitmişler. Hemen geminin en dip, en ücra köşesine gitmişler. Hepsinin bu sefer ki gayreti denize yakalanmamakmış. 5 ay direnmişler. Ortanca farenin demesiyle "5 koca ay" denizden kaçmışlar. Işık bir yana bu sefer saklandıkları yere kırıntı da çok az düşüyormuş. 5. ayın sonunda büyük olan fare artık dayanamayıp yukarı, insanların yemek yediği yere çıkmış. Her ihtimale karşı gözünü kısmış. Ne olur ne olmaz denizin nereden çıkacağı belli mi? Bir o yana, bir bu yana çarparak; yarı kör, yarı topal mutfağı bulmuş. Ekmek, peynir, domates derken gözleri fal taşı gibi açılmış. Bakmış ki insanlar denizi izleyerek yemek yiyorlar. Ekmeği falan unutmuş hemen aşağı diğerlerinin yanına koşmuş. "Deniz tutmuyor. Gördüm, insanlar ona bakarak yemek yiyorlar." Bunu duyunca diğerleri de onla beraber tekrar mutfağa gitmişler. Denizden kaçmayı bırakmışlar. İyice doyunmuşlar. Geri dönerlerken küçük fare bembeyaz kesilmiş. Sallanıyor, ortanca fareye dayanıyor. Ortanca fare de bir tuhaf olmuş. Derken 3'ünü de deniz tutmuş. O sırada mürettebattan biri onları görüp, "Şu üç fareye bakın. Üçünü de deniz tutmuş. Vah zavallılar! 6 ay boyunca alışmamışlar."

Asıl soru şu olmalı; ben yolu tutabilir miyim?

Genç: Güzel şeyler söyler diliniz, ancak yola devam etmek için yok mudur yol azığı?

Derviş: Yol ne verirse azık odur.

Genç: Varamamak var mıdır yolun sonunda?

Derviş: Mümkün kadar mümkünsüz de mümkündür. Varamamak dünyayı ev saymaktır.

*Kartal AİHL Mezunu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi. Kuşları sever, okumayı sevse de. Sade Soda'da yazar.

**Celalettin Ökten KAİHL mezunu, İstinye Üniversitesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencisi. Yeryüzüne dayanabilmek için çokça okur, zaman zaman yazar. Gezmeyi, gezdikçe hayret etmeyi, hikaye ve masal dinlemeyi çok sever.

***Çanakkale AİHL mezunu. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ergoterapi Bölümü öğrencisi. Edebiyatla ilgilenmeyi sever.

M. ALİ
KARANFİL*

Mirâs

*"Göz ne görür ki anlatsın gönle?
Aç şu gözünü ey gönül,
bir de kendin gör şu hakikatleri."*

Alnımdan terler akıyor, gözüm titriyordu. Babam yine kayboldu. Deliler gibi babamı arıyordum caddede. Yüzlerce insanın içinde. Gördüm onu, yaya geçidine doğru gidiyordu. Koşmaya başladı. “Baba! Baba dur!” Terler içinde yataktan sıçradı bakakaldım. Ruhun rahatlamam gerekiyordu. Ama önce kapıları açmam lazımdı. Saat geçiyordu. İçeriden kepenkleri kaldırdım. Daha sonra ne zaman ruhum sıkılsa okuduğum kitabı tekrar elime aldım, bir sandalye çektim ve okumaya başladım.

“Göz ne görür ki anlatsın gönle? Aç şu gözünü ey gönül, bir de kendin gör şu hakikatleri.” İşte kitaptaki bu sözdür beni rahatlatan, beni değiştiren. İlk okuduğumda hiçbir şey anlamamıştım aslında. Sonra kendi hayatımla

kıyaslayınca anladım. Bunlar film şeridi gibi gözümün önünden geçerken bu sırada dükkâna bir hanımefendi girdi. Dışarıda tabela olmadığı için zor bulmuş burayı. Ben dükkânım için tabela gereği duymamıştım, yolu

düşen elbet bulurdu burayı. Biraz rafları dolandıktan sonra bir kitap aldı ve bir sandalye çekip incelemeye başladı. Bir süre inceledikten sonra masada benim okuduğum kitabı gördü ve aldı, onu da bir süre inceledikten sonra yanıma geldi. “Kaç para bu kitap? Daha önce bu kitabı hiç duymadım. Üstünde yazarın adı da yok ama çok etkiledi bu kitap beni.” dedi bana ve o an aklım eskiye gitti.

Hani bir söz vardır, baba evladını yıkarsa ikisi de güler, evlat babasını yıkarsa ikisi de ağlar. Yıllarca babam bana baktı, günü geldi o kapılar bana açıldı. Ben daha yirmi yaşındayken babam alzaymıra yakalanmıştı. Hem kendi yükümü hem de babamın yükünü sırtlamam gerekti. Bazen hava alsın diye bahçeye çıkarırdım o da beni bırakıp kaybolurdu ortalıktan. Dakikalarca babamı arardım mahallede. Bazen unuttur çık evimden diye kovalardı beni. Evde ne zaman kaybolsa çatı katında bulurdum onu. Üniversiteye giderken kapıları kilitler babamı evde bıraktırdım. Başka çare gelmezdi elimden. Hiç unutmam, edebiyat hocam benim mutsuz halsiz halimi görüp neden mutsuz olduğumu tespit etmek için toprak sana ne anımsatıyor yaz getir dedi. Neden mutlu olmamı beklediğini, üzgün olmamın toprak ile ne alakası olduğunu anlayamamıştım. Zaten neyi anlamıştım ki o zamanda. Ne hayatı anlamıştım ne toprağı. Toprağı bir element olarak görüp detaylarını anlatmıştım. Olabilirdiği kadar anlatmıştım gördüğüm toprağı kâğıda. Hocama verdim ve bekletmeden odasında okudu. Okudu ve bana baktı. Gözlerinden anlamıştım beğenmediği-

ni. “Benim senden istediğim bakış bu değildi. Baktığın toprağın aslını görememişsin. Hayata yanlış bakıyorsun evladım.” dedi. Bir şey anlayamadan odasından çıktım. Aslında çok iyi bir ders vermişti o zaman. Eve gidene kadar “Benim göremediğim asıl ne idi, hayata nasıl doğru bakabilirim ki?” dedim içimden. Haftalarca hatta aylarca bu soruyu sordum kendime. Defalarca hocama sordum fakat hep aynı cevabı verdi. Her defasında “Elbet göreceksin, her şeyin bir zamanı var.” derdi. Artık hayatımdan da zevk alamıyordum. Gün geçtikçe daralıyordum. Bir eksik var içimde fark ediyorum, şunu da biliyorum ki bulsam tekrar tutunacağım... O gün artık eve sığamıyordum, daralmıştım babamı da alıp Eminönü’ne gitmiştim. Yolda sahaf dükkânı gördüm. Dayanamadım kendimi içeri attım. Allah var ne sahaf dikkatimi çekirdi ne de kitaplar. Kader ya işte, o dükkâna girecektim. İçim huzur buldu o dükkânda, eskimiş kitapların kokusu ve içeride binbir derdini dökmüş sayfalar. Hapsetti sanki beni oraya. Duvarlarda ise tüyleri diken diken yapan sözler. Aralarında Neşet Usta’nın bir sözü çarptı gözüme. “Elini kalbine götürdü; ‘Burası var ya’ dedi, ‘taşa, toprağa gerek kalmadan insanın gömüldüğü tek yer’...” Bu söz sanki yerinde gelen bir mesajdı. Kafamı çevirdiğimde babam ortalıkta yoktu... İşte o gün trafik kazasında babamı kaybettim. Artık sona geldim demiştim kendi içimden. Ne aradığım cevabı buldum ne de tutunabildim hayata demiştim. Eve girdiğimde ilk defa kendimi babam gibi çatı arasına attım. İnsan göremediği yerlere iz bırakmış. İşte bu kitabı orada bulmuştum. O gün orada saatlerce oturdum bu kitabı okudum. “Göz ne görür ki anlatsın gönle? Aç şu gözünü ey gönül, bir de kendin gör şu hakikatleri” kitabın en sonunda yazıyordu bu söz. Hayatımdaki eksiği bu sözde buldum ben. Ben hep gözümle gördüm, gönlümle görmedim. Yemek dedim yedim, nimet nedir göremedim. Para dedim harcadım, bereket nedir göremedim. İnsan gördüm sevdim, kalbindeki sevgiyi göremedim. Ve en önemlisi, toprak dedim bastım, nereden geldiğimi göremedim.

O günden sonra oturmuştu bütün taşlar yerine. Neden üzgünsün demişti ya hocam, ben babama gönlümle baksaydım hiç üzülür müydüm? Ben babamı gönlümle taşısaydım, yük der miydim? Babam alzaymır iken bile dert yüklemiş kendine. Ne anlatabilmiş beni bana ne de belli edebilmiş. Ancak kâğıda dökmüş beni. Ömrün sonunda bile evladını düşünen bir babam oldu. Bu son benim için yeni bir başlangıç olmuştu. Hayata doğru bakmayı öğrenmiştim. Bir sahaf dükkânı açtım ve orada yaşamaya başladım. Beni doğruya götüren sahaf dükkânıydı, bir kitap değil de bir dükkân anlatırdı her şeyi. Ben de bu yolun anahtarı olmayı tercih ettim. Hanımefendi beni dürttü. Gözümde yaşlar geliyordu. “Beyefendi iyi misiniz?” dedi. Kendime gelerek cevap verdim “İnsan mirasını satabilir mi hanımefendi? Bir de o mirasın yazarı babam ise...”

CAMİA

ENİSE
ÖZÜDOĞRU*

Yahya Efendi Külliyesi

*Mehmet Emin Saraç AİHL mezunu, İbn Haldun Üniversitesi'nde Tarih & Yeni Medya ve İletişim Bölümleri öğrencisi. Okumayı sevdiği kadar yazmayı ve anı fotoğraflamayı da sever.

Bugün Boğaz'ın dört manevi hamisinden biri olarak bilinen Beşiktaşlı Yahya Efendi'nin külliyesine misafiriz. Külliye'nin girişi Küçük Mecidiye Camii'nin hemen üst tarafında yer alıyor. Yıldız Parkı'nın huzur veren kuş seslerine komşu, bir yanı İstanbul Boğazı'nın serin sularına diğer yanı Yıldız Parkı'nın bol oksijenli ve yemyeşil doğasına bakan, şehrin içinde ama gürültüsünden sıyrılmış sakin bir külliye.

Burası çoğu kişinin dergâh olarak bildiği aslında içinde kütüphane, camii, hamam, çeşme gibi bir külliye bulunması gereken pek çok yapıyı içinde barındıran küçük bir külliye. Konumu itibarıyla İstanbul'un en güzel manzaralarından birine sahip külliye'nin yapımı 16. yüzyılda tamamlanmış. İnşa sürecinin, Kanuni Sultan Süleyman'ın süt kardeşi olan Yahya Efendi'nin uzun seneler çeşitli medreselerde müderris olarak çalışmasının ardından emekliliğe ayrılmasıyla başladığı, hatta bizzat kendisinin de çalıştığı söylenmektedir. Bu emeklilik, Yahya Efendi'nin 5 yüzyıl sonra dahi Denizcilerin Piri şeklinde anılmasına vesile olmuş. Pek çok rivayete konu olan Yahya Efendi hakkında en meşhur rivayetlerden biri fırtınada mahsur kalan Hristiyan bir denizci ile arasında geçen bir olaya dayanıyor. Denizci kuvvetli bir fırtınanın ortasında alabora olmak üzereyken Yahya Efendi'den yardım istiyor. Ve fırtınanın dinmesi üzerine elinde bir küp şarapla dergâha geliyor. Yahya Efendi besmeleyle elini küpe sürünce küpün içinden nar suyu dökülüyor. Bu kerameti gören Hristiyan denizci müslüman olarak Ali adını alıyor. Ömrünü Yahya Efendi'ye hizmete adıyor. Ölümünden sonra da Yahya efendinin ayak ucuna defnediliyor. Külliye'yi ziyaret ettiğinizde onun da sandukasını görebilirsiniz.

Küçük Mecidiye Camii'nin hemen sağ yanındaki taşlı bir yokuşu tırmanarak vardığımız külliye'de, tam karşıda cümle kapısının yanı başında bugün çocuk kütüphanesi ve etkinlik merkezi olan bölüm bulunuyor. Sola döndüğümüzde de ufak bir yokuşun sonunda külliye'nin diğer bölümleriyle karşılaşıyoruz. Girişte kapının hemen solundaki yapı geçmişte müştemilat olarak inşa edil-

miş bugün ise kapıcıbaşı odası olarak kullanılıyor. Biraz daha ilerlediğimizde ise camii girişinden hemen önce sağ ve sol yanda genişçe iki hazire yer alıyor. Haziresinde Osmanlı hanedanından değerli isimlerin yer aldığını görmek mümkün. Ayrıca İstanbul'da bilinen iki duvaklı mezar taşından biri de yine bu hazirede yer alıyor. Genç yaşta evlenmeden ölen genç bir kız için yapılan bu mezar taşı bir medeniyetin salt bir mezar taşına bile nasıl bir sanat ve bir mana yüklediğini gösteriyor.

Hazirelerin ortasındaki yoldan yürüdüğünüzde karşınıza çıkan giriş kapısı ise eskiden tevhidhane şimdi ise camii olarak kullanılan bölümün giriş kapısı. İçeri adım attığınızda sağ kolunuzun üzerinde Yahya Efendi ve müritlerinin kabirleri sizi karşılıyor. Bu kısımlar bir camiden çok türbe gibi bir havaya sahip. Asıl namaz kılınan cami ve tevhidhane bölümü ise iç tarafta kalıyor. Kible yönünün boğazın masmavi sularına bakıyor olması da buranın atmosferini eşsiz kılan unsurlardan biri. Klasik bir cami mimarisinden çok bir ev gibi çeşitli odalardan oluşan yapı içerisindeki odalardan bir tanesinde de II. Osman dönemi Sadrazamlarından Güzelce Ali Paşa'nın türbesi yer alıyor. Ali Paşa bu külliye'ye emeği geçen önemli isimlerden biri. Cami bölümünü ziyareti bitirdikten sonra çıkışta sağ kolunuzun üzerinde bir çeşme yer alıyor. Çeşmenin sağındaki yolu takip ettiğinizde yol sizi restore edilmiş olan diğer odalara götürüyor. Hamam olarak inşa edilmiş olan yapı da bu yolun sonunda yer alıyor.

Külliye'nin arazisine bakıldığında aslında oldukça geniş bir alanı kapladığını görülüyor. Külliye, mescit, medrese, hamam, çeşme ve müştemilatlardan teşekkür etmiş olup dönem dönem üzerine yeni eklemelerin de yapılmasıyla son şeklini almış. Yapımının ardından birden fazla kez bakım ve onarımdan geçen külliye'nin 2011-2013 yılları arasında yapılan son restorasyon ve düzenlemelerle birlikte bugün içerisinde yer alan binalarından biri gençlik merkezi bir diğeri ise çocuk kütüphanesi ve etkinlik merkezi olarak ihya edilmiş. Beşiktaş Müftülüğü'ne bağlı bir cami olarak hizmet veren bu gözde yapı klasik camilerin dışında birçok etkinliğin yapıldığı bir merkez olarak devam etmekte. Camii'nin imam hatibi Bekir Çetintaş Hoca aynı zamanda hattat. Onun sanatkârane dokunuş ve ilmiyle şekillenen programlar sayesinde Yahya Efendi Camii haftanın belirli günlerinde sohbetler, kuran öğretme faaliyetleri, gençler ve çocuklar için çeşitli etkinliklerle oldukça canlı bir yer.

İNCELE

Yahya Efendi Camii Çocuk Kütüphanesi ve Etkinlik Merkezi Atölyelerine Bakabilirsiniz.

@yahyaefendicocukkutuphanesi

KONUM

SEYYİD
SOYLU*

ORHAN GAZİ CAMİİ VE ŞEYH EDEBALI TÜRBESİ

*15 Temmuz Şehitleri AiHL öğrencisi. Sosyal medyada içerik üreticiliği ve sunuculuk yapıyor. Çokça okur, elinden geldiğince yazmaya çalışır. En çok şiir okur, yazar.

Bu yazıda sizlerle "Ayak olursan oğul, karınca ezmeysin. Vakit kıymetli oğul sakın boş geçmeysin" sözlerini bizlere emanet eden zâtin, Şeyh Edebalı Hazretleri'nin bulunduğu, Osmanlı'nın beşiği olan Bilecik Orhan Gazi Camisi'ni ziyaret edeceğiz.

Bilecik; yıllar boyunca Frigler, Hititliler, Mısırlar, Lidyalılar, Persler, Makedonlar, Bithynia Krallığı ve Roma İmparatorluğu dönemlerini yaşadıkdan sonra Ertuğrul Gazi ile bir Türk toprağı kimliğini kazanmaya başladı. Biliriz ki Anadolu'yu mayalayanların kutsi nefesleri ile zenginleşen mekânlar zengin coğrafyamızın en nadide yerleridir. İşte bu ziyaretimiz bu minvalde bir yol almaktır.

Eski Bilecik şehrinin kurulduğu vadinin sırtında küçük bir tepe üstüne yer alan Orhan Gazi Camii ve Şeyh Edebalı Türbesi'nin Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Gazi ve Malhun Hatun'un oğlu olan Orhan Gazi zamanında yapıldığı kabul edilir. Yapılar zaman zaman onarımlar geçirerek günümüze ulaşmıştır. Kareye yakın dikdörtgen planlı inşa edilen caminin kesin olmamakla beraber 14. yüzyılda yapıldığı bilinmektedir. İlk minaresi yapıdan biraz daha uzakta ayakta durmaya devam etmektedir. Şu anki çifte minareleri sonradan Sultan II. Abdülhamid tarafından yaptırılmıştır. Camiden oldukça uzakta bulunan imaret çok harap durumda olsa da hala azametli geçmişinden izler taşımaktadır. Kurşun kubbeli, masif duvarları ile oldukça sade plan ve görünüşüne rağmen abidevi duruşuyla erken dönem Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biridir. Öyle ki, eksiksiz bütün ziyaretçilerinin camiye girerken dillendirdiği derin huzur, caminin yanı başında bulunan Şeyh Edebalı Türbesi'nden kaynaklanıyordur.

Bu güzel topraklarda yatan mübarek zât Şeyh Edebalı kimdir?

Kısaca bahsedelim. 1206 ile 1208 yılları arasında doğduğu rivayet edilir. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında yaşamış bir din bilgini, Ahi şeyhi, Osman Gazi'nin kayınbabası ve hocasıdır. Tefsir, hadis ve özellikle İslam hukukunda uzmanlaşmıştır. Osmanlı Devleti'nin fikir babasıdır. Edebalı, mutasavvıf olmasının yanında ilk Osmanlı kadısı ve müftüsüdür. Dönemin birçok fakih ile görüşmüş ve onlardan ders almış, çok sayıda talebe yetiştirmiştir. Önde gelen öğrencilerinden aynı zamanda damadı Dursun Fakih, Edebalı'den sonra Osmanlı Devleti'nin ikinci müftüsü ve kadısı olmuştur. Mevlidi Şerif'in yazarı Süleyman Çelebi, Mahmut Paşa yönüyle ikinci kuşaktan Şeyh Edebalı'nın torunudur. Şeyh Edebalı uzun bir hayat sürdükten sonra 726 (1326) yılında Bilecik'te vefat etmiştir.

Şeyh Edebalı Türbesi'nde kendisiyle beraber ailesinden altı büyük ve dört küçük sanduka ve yanı başında da pencereleri geniş vadiye bakan dergâhı bulunur. Rivayetlere göre işte tam bu alan otakların kurulduğu ve

Osmanlı'nın doğduğu topraklardır. Bizi bu noktada direklerle asılı iki şanlı Türk ve Kayı bayrağı karşılar. Biraz gerisinde gördüğümüz çınar ağacı ise yine rivayetlere göre Osman Gazi'nin rüyasında gördüğü çınardır. Hatırlayalım o rüyayı; Osman Gazi, dergâhta bulunduğu bir gece rüyasında Şeyh Edebalı'nın göğsünden bir ayın çıkıp kendi göğsüne girdiğini ve göğsünden bir büyük ağaç çıkıp dallarının alemini kapladığını, altından birçok nehirlerin çıkıp insanların bu sularından geçtiklerini görmüştür. Şeyh Edebalı rüyayı şöyle tabir etmiştir: "Sen, Ertuğrul Gazi oğlu Osman, babandan sonra bey olacaksın. Kızım Malhun Hatun ile evleneceksin. Benden çıkıp sana gelen nur budur. Sizin soyunuzdan nice padişahlar gelecek ve nice devletleri bir çatı altında toplayacaklar, Allah nice insanın İslam'a kavuşmasına senin soyunu vesile edecektir."

Nitekim de öyle olmuş, soy altı asır devam etmiştir. Edebalı, hayatı boyunca doğru olmayı, hakkı bilmeyi, ahlakın önemini, sevgiyi, saygıyı ve dürüstlüğü anlatmış ve öğütler vermiştir. Nasihatlerini kulağına küpe yapan Osman Gazi kuruluşu başlatmış; halka hizmet ederek adını tarihe yazmıştır. Osmanlı Devleti'nin manevi kurucusunun nasihatleri yüzyılları aşarak bu topraklarda yaşayan Müslüman Türk yöneticiler için son derece önemli olmuştur. Geleceği iyi okuyabilen Edebalı'nın yolunda nice güzel insanlar yetişmiştir. Bizlere düşen geçmişimize sahip çıkarak geleceğimizi inşa etmektir. Biz de o etkileyici nasihatlere kulak vererek ziyaretimizi sonlandıralım.

Ey Oğul!

Beysin!

Bundan sonra öfke bize; uysallık sana...

Güceniklik bize; gönül almak sana...

Suçlamak bize; katlanmak sana...

Acizlik bize, yanılğı bize; hoş görmek sana...

Geçimsizlikler, çatışmalar, uyumsuzluklar, anlaşmazlıklar bize; adalet sana...

Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize; bağışlama sana...

Bundan sonra bölmek bize; bütünlemek sana...

Üşengeçlik bize; uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana...

İNCELE

Orhan Gazi Camii ve Şeyh Edebalı Türbesi'ni Sanal Turla Ziyaret Edebilirsiniz.

KONUM

DİLİMİZ DÖNDÜKÇE

Türkçe: Michel De Montaigne, Denemeler, Yapı Kredi Yayınları

“Yaşamayı ölüm kaygısıyla, ölümü de yaşama kaygısıyla bulandırıyoruz. Biri dertlendiriyor, öteki korkutuyor bizi. Ölümün kendisine karşı hazırlanıyor değiliz aslında. Çarçabuk olup biten bir şey bu. Çeyrek saatlik, uzantısız, zararsız bir azap için ayrıca uzun boylu kafa yormaya değmez. Doğrusunu isterseniz, çözüm hazırlıklarına karşı hazırlanıyoruz. Filozofi¹ bize ölümü hep göz önünde tutmamızı, vaktinden önce görüp üstünde düşünmemizi buyuruyor, sonra da bu öngörüp düşünmelerin bizi üzmemesi için alacağımız tedbirleri, uyacağımız kuralları öğretiyor. Hekimler de öyle yapmıyor mu? Bizi hastalıklar içine atıyorlar ki üstümüzde ilaçlarını ve sanatlarını kullansınlar. Yaşamayı bilmemişsek bize ölmeyi öğretmek yersizdir. Dayanaklı olarak, iç rahatlığıyla yaşamayı bilmişsek aynı biçimde ölmeyi biliriz. Bırakalım onlar diledikleri kadar övünsünler.”

İngilizce: İbrahim Kudsi Nohutcu¹ & Mehmet Akif Ayzit²

Life is blurred with the fear of death and death is obscured with the anxieties in life by ourselves. One troubles us, and the other strikes terror in us. We are not really preparing ourselves for death even though it happens all of a sudden. No need to overthink an agony so harmless, discontinuous thing that takes less than 15 minutes. To tell the truth, we are getting prepared for solution preparation. The philosophy prescribes us to foresee and think about death before it comes, and then teaches us the rules which we have to obey and measures we need to take to defend ourselves from such upsetting thoughts. Isn't this exactly what the doctors are doing? They push us into illnesses to be able to experiment on us with their medicine and practises. It's meaningless to teach us death when we haven't learnt how to live. Based on this, we'll know how to die in peace if we know how to live peacefully. Let them brag as much as they like.

¹ Pendik, Denizli ve Üsküdar AIHL'lerde eğitim gördü. Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisi.

² Ömer Çam AIHL mezunu. İstanbul Medipol Üniversitesi'nde Bilgisayar Mühendisliği öğrencisi.

Arapça: Ahmet Kefçi³

نكدر صفو الحياة بهاجس الموت ونكدر الموت بهاجس الحياة. أحدهما يشعرا بالقلق والآخر يرعبنا. في الواقع نحن لسنا في استعداد للموت بذاته. هذا أمر يحدث وينتهي سريعاً. كما أنه عذاب غير ضار ومؤقت مدته ربع ساعة، لا يستحق القلق بشأنه والتفكير به. في الحقيقة نحن نستعد للتجهيز للحل. ينصحن الفيلسوف أن نأخذ الموت بعين الاعتبار وأن نراه قبل وقته وأن نفكر به وبعد ذلك يعلمنا القواعد التي يجب أن نتبعها والتدابير التي يجب أن نتخذها كي لا تصيبنا هذه التوقعات بالحزن والغم. ألا يفعل الأطباء هكذا أيضاً؟ يُلقون بنا في مستنقع الأمراض ليستخدموا أدويتهم ويمارسوا فنونهم علينا. إذا لم نعرف كيف نعيش، فلا جدوى من تعليمنا أن نموت. وبناءً على هذا، إذا عرفنا كيف نعيش براحة، سنعرف كيف نموت بنفس الطريقة. فلنتركهم يتفاخرون بقدر ما يريدون. أيها الساقى أعطني الخمر لأن بستان الزنبق سيضيع يوماً ما. عندما تأتي أيام الخريف، يضيع البستان وأيام الربيع

³ Ömer Çam AIHL öğrencisi.

Rusça: Beyza Zülal Mazlum⁴ & Süeda Gökkuş⁵

Мы размываем жизнь страхом смерти, а смерть страхом жизни. Одно нас беспокоит, другое пугает. На самом деле мы не готовимся к самой смерти. Это то, что происходит быстро. На четверть часа длительных, безобидных мучений не стоит больше размышлять. По правде, мы готовимся против подготовки решений. Философ приказывает нас помнить о смерти, видеть ее заранее и думать о ней, а затем учит нас предосторожностям, которые мы будем принимать, и правилам, которых мы будем придерживаться, чтобы эти предвидения и размышления не огорчали нас. Разве врачи не делают то же самое? Они бросают нас в болезни, чтобы использовать на нас свои лекарства и свое искусство. Бесплезно учить нас умирать, если мы не умеем жить. Если мы умеем жить с силой и душевным спокойствием, мы умеем так же и умирать. Пусть хвастаются, сколько хотят».

⁴ Başakşehir Mehmet Emin Saraç AIHL öğrencisi

⁵ Başakşehir Mehmet Emin Saraç AIHL öğrencisi

İspanyolca: Elif Melis Şerifoğlu⁶

“Confundimos la vida con la preocupación de la muerte,y la muerte con la angustia de vivir. Uno nos preocupa, el otro nos asusta. En realidad, no nos estamos preparando para la muerte misma. Esto es algo que sucede rápidamente. No vale la pena preocuparse por un tormento inofensivo que no dura un cuarto de hora. A decir verdad, nos estamos preparando para preparaciones de soluciones. La filosofía nos dice que tengamos siempre presente la muerte que la veamos con anticipación y la meditamos y luego nos enseña precauciones y reglas que tomaremos para que no nos moleste. No hacen lo mismo los médicos? Nos arrojan a las enfermedades para que pueden usar su medicina y su arte en nosotros. De nada sirve enseñarnos a morir si no sabemos vivir. Si sabemos vivir con tranquilidad, sabemos morir de la misma manera. Que presuman todo lo que quieran.”

⁶Kadıköy Ahmet Sani Gezici KAIHL öğrencisi.

Farsça: İclal Düşün⁷ & Rabia Taşkıran⁸

زندگی را با نگرانی از مرگ و مرگ را با نگرانی از زندگی گل آلود میکنیم. یکی ناراحت میکند دیگری میترساند ما را. در اصل علیه خود مرگ آماده نمیشویم. چیزی است که خیلی زود به میان می آید. در یک چهارم ساعت برای عذاب بی دنباله و بی ضرر به تفکر کردن نمی ارزد. راستش را بخواهید در مقابل آمدگیهای حل آماده میشویم. فلسفه به ما مرگ را همیشه در نظر گرفتن و دیدن قبل از وقوع و روی آن اندیسن را میفرماید. بعد هم این را پیس بینی کرده برای اینکه این افکار ما را ناراحت نکند تدابیری که خواهیم گرفت مقرراتی را که باید پایبند باشیم را به ما یاد میدهد. مگر پزشکان هم این گونه نمیکنند؟ ما را با بیماریها درگیر میکنند که روی ما داروها و هنرشان را انجام بدهند. اگر زندگی کردن را نفهمیده ایم همانند مرگ به ما بیجا است. به طور مقاوم اگر با خیال راحت زندگی کردن را دانسته ایم به همان روش و مرگ را خواهیم دانست. اجازه بدهیم آنها هر قدر دوست دارند خود را بستایند.

⁷Van AİHL öğrencisi

⁸Van AİHL öğrencisi.

Fransızca: Elif Nur Şen⁹

La vie avec la peur de la mort. Et nous sommes confus avec la mort et et la vie. Quelqu'un nous inquiète, un autre nous fait peur. Nous ne nous préparons pas réellement à la mort.C'est quelque chose qui arrive rapidement.Pour un tourment d'un quart d'heure, long et inoffensif, cela ne vaut pas la peine d'y réfléchir davantage. Pour dire la vérité, nous nous préparons à des préparations de solutions. Les philosophes nous disent de garder la mort à l'esprit, de la voir à l'avance et réfléchir. Puis il nous apprend les précautions que nous prendrons et les règles que nous suivrons pour que ces prévoyances et réflexions ne dérangent pas. Les médecins ne font-ils pas la même chose? Ils nous rendent malade pour qu'ils puissent utiliser leur médecine et leur art sur nous. Il est inutile de nous apprendre à mourir si nous ne savons pas vivre. Si nous savons vivre avec force et sérénité, nous savons mourir de la même manière. Laissez-les se vanter autant qu'ils veulent.

⁹Bakırköy AİHL öğrencisi.

Çince: Yusuf Kenan Yavuz¹⁰

我们带着对死亡的焦虑让生活、带着对生命的焦虑让死亡变得更模糊。一个担心，另一个让我们害怕。其实我们不需要反对死亡本身。这是马上发生的事情。一刻钟，无扩展，无害的苦痛，不值得进一步想。如果你想要真相，我们正在准备对解决方案的准备。哲学让我们总是考虑死亡，然后为了这样这些预加应力考虑就不会让我们不安叫我们预防和将遵循的规则。医生也没做这样吗？他们让我们陷入疾病，以便他们可以对我们使用他们的药物和艺术。如果我们不知道活着，教我们去死是没有用的。要是我们知道如何以力量和内心的平静生活的话，我们就知道如何以同样的方式死去。我们让他们随心所欲地吹嘘吧。

¹⁰Şehit Mehmet Güder AİHL öğrencisi.

Japonca: Mehmet Alperen Şahin¹¹

生きるのは死の不安、死のは生きるの不安で煙に巻かれています。その一つは悩ませる、他は恐怖させます。実は、死だということに準備している訳無いです。それはあつという間に起こることです。害のなく、転瞬で起こる苦しさのために細かく考えすぎるのはいらないです。本当のところは、解決の準備に対して準備しています。哲学者は私たちに「死」だということをつつも念頭に置いていて、早めに気付いてそれについて考えて欲しいです。その後、その考えたことが自分たちを悲しませないため必要な対策や守らないといけないルールを教えさせています。お医者さんたちも同じくしていないのでしょうか。わざと私たちに病気をさせて、それから私達の上で薬や治療法を試してみます。今まで生きるのが分からないのであれば、これから死ぬことを教えられる意味がありません。安心な人生を過ごしていても、同じくように死ぬ事ができないかもしれません。彼らを自慢させてください。

¹¹Istanbul Ticaret Odası Marmara AİHL öğrencisi.

FATİH SULTAN
SEMİZ

Hayat Belirtileri

HAYAT BELİRTİSİ
GÖSTERMEK, AHİRETE
GÖTÜRECEĞİMİZ
İŞLERDİR ASLINDA.

Anne karnında başlayan bir ömür, toprağın karnında sona eriyor. Bu süre içerisinde insan yavaş veya hızlı olarak bir değişim geçiriyor. Bu değişim bazen haktan batıla, bazen de batıldan hakka doğru oluyor. Son dakikalara kadar insan sürekli olarak cennet ile cehennem arasında bir med-cezir yaşar durur. Ağızımızın tadını nasıl ki yemeğin son kaşığı belirliyorsa hayatımızın da ne olacağını son dakikalarımız belirliyor ama nasıl ki; yemeğin sonu hakkında bir hüküm vermemize o zamana kadar tabağa salladığımız kaşıklar bir fikir veriyorsa hayatımızın son dakikaları hakkında da yaşantımız bir fikir verecektir. Yani hayat belirtisi gösterip göstermediğimiz sadece nefes alıp vermekle olacak bir şey değil. Sadece yemek yiyor olmak, konuşuyor olmak, bir şeyler içebilmek, yazı yazmak, film izlemek yaşam belirtisi olarak yetmez. Gezmek, gününü gün etmek, kendini şımartmak ve daha birçoğu yaşadığımızı gösteren hâl ve hareketlerden değildir. Eğer ciddi anlamda yaşadığımızı kanıtlamak istiyorsak daha fazlasına ihtiyacımız var. Uykusu bitince uyanan, karnı doyunca sofradan kalkan tiplerden daha fazlasına... Sadece nefes alıp vererek, cami, ev ve iş üçgeninde gidip gelerek yaşadığımızı ispat edemeyiz. Fildişi kulelerden inip kaybolmaya yüz tutmuş insanlığa bulunduğu kuyudan çıkması için el uzatmalıyız. Toprağın üzerinde bedenlerimizin bulunuyor olması yaşadığımız anlamına gelmez.

Bazıları var ki ölü ama hayat belirtisi gösteriyor. Misal; İmam-ı Azamlar, Ebu Suudlar, Hasan el- Bennalar. Kimileri de var ki canlı ama

hayat belirtisi sergilemiyor. Misal; bir yetimin başını okşamayan, din kardeşine bir tebessümü fazla gören, yemeğini hazırlayan hanımına eline sağlık demeyi beceremeyenler. Hayat belirtisi göstermek, ahirete götüreceğimiz işlerdir aslında. Yediklerimiz değil paylaştıklarımız yaşadığımızı gösterir. Acıları paylaşmak, sevinçleri çoğaltmak, bir yetimin başını okşamak, sofrada misafire yer açmak, anneye su getirmek, arkadaşına gülümsemek, çikolata alıp mahallenin çocuklarına dağıtmak, beraber ağlayabilmektir hayat göstergesi.

Ev ile iş arasında mekik dokumak, daha sonra maaş yattığında bedeni ihtiyaçları giderip ruhi ihtiyaçları ıskalamak; yaşadığımızı değil nefes alıp verdiğimizizi kanıtlar. İnsanlara gülümsemeyi, saatlerce kitap okumayı, sesi güzel olmasa da güzelmiş gibi yapıp Kur'an-ı Kerim okumayı, yaptığın yemekten komşusuna göndermeyi, arabasına akrabalarını doldurup pikniğe gitmeyi bilmeyenler yaşamayı da bilmiyorlardır. Onlar hayatın geçiciliğinin farkına varmak istemeyenlerdir. Onlar sonunu düşünmeyenlerdir. Çünkü sonunu düşünen kahraman olur. Sonunun toprak olacağını bilen hayat belirtileri göstermek için elinden geleni yapar. Yer, içer, gezer, yedirir. İçirir, gezdirir ama hepsini Allah rızası için yapar. Aç kalırken de Allah'ı gözetir, yemek yiyeceği zaman da.

Zaman ve mekândan münezzeh olan Allah'ı zaman ve mekân ne olursa olsun unutmadığı sürece insan yaşıyordur. Yoksa bir et yığınınından ibarettir ve günü geldiğinde kesilecektir.

Hayat belirtisi göstermek isteyen bizlere ipuçları:

01 SABAH NAMAZINA KALKALIM, SOĞUK SU İLE ABDEST ALIP, CAMİYE CEMAATE GİDELİM; YAŞADIĞIMIZI HİSSEDECEĞİZ.

02 BİR YAŞLIYI ZİYARET EDİP HİÇ KONUŞMADAN SAATLERCE ONU DİNLEYELİM.

03 ÜZERİMİZDE EMEĞİ OLAN ÖĞRETMENLERİMİZE SÜRPRİZ ZİYARETLERDE BULUNALIM.

04 BİR HUZUREVİNİ ZİYARET EDELİM. MİLYONLARCA DEĞİŞİK HAYATIN OLDUĞUNU GÖRECEĞİZ.

05 YÜRÜYÜŞE ÇIKALIM. DERDİMİZLE DERTLENMİŞ BİR ARKADAŞLA SAATLERCE YÜRÜYEREK KONUŞALIM VE BOLCA OKSİJEN ÇEKELİM İÇİMİZE. AMAN RAKIMA DİKKAT OKSİJEN ÇARPABİLİR.

06 SEVDİĞİMİZ BİR ARKADAŞTAN -TABİ ONUN DA BİZİ SEVDİĞİNDEN EMİN OLARAK- BİZİM İÇİN KAHVALTI HAZIRLAMASINI RİCA EDELİM VE BİRLİKTE SOFRANIN BEREKETİNDEN FAYDALANALIM.

07 SEVDİKLERİMİZE ONLARI ÇOK SEVDİĞİMİZİ SÖYLEYELİM.

08 BİR HOCAFENDİYİ ZİYARET EDELİM. KISA AMA ÖZ OLSUN. BİZE HOCALARIYLA İLGİLİ BİR ANISINI ANLATMASINI İSTEYELİM. HUZUR DERSİ TADINDA BEREKETLENELİM.

09 HASTANEDE TANIMADIĞIMIZ İNSANLARI ZİYARET EDİP HÂL HATIR SORALIM.

10 GELECEĞİMİZE DAİR KARARLARI ALIRKEN GÖKYÜZÜNE BAKMAYI İHMAL ETMEYELİM. NEFES ALALIM, İLAHİ BEREKETİ TAŞIYAN RÜZGARIN SESİNE KULAK VERELİM.

ESRA BETÜL
KORKUT

Bir Muştudur Bayram Kudüs'te

Kudüs'te Ramazan bir başkadır. Geleceğini haftalar öncesinden haber verir. Bu müjde esarete zorlanan insanlara, mekânlara hayat verir. Yıl boyunca çekilen sıkıntılar yerini bereketli ayın heyecanını ipe çekmeye bırakır. Her ne kadar bu şehirde Müslümanlar için zulüm sıklıkla kendini hatırlatsa da hiçbir şey Ramazan'ı gölgede bırakamaz.

Kudüs'te Ramazan bir başkadır. Geleceğini haftalar öncesinden haber verir. Bu müjde esarete zorlanan insanlara, mekânlara hayat verir. Yıl boyunca çekilen sıkıntılar yerini bereketli ayın heyecanını iple çekmeye bırakır. Her ne kadar bu şehirde Müslümanlar için zulüm sıklıkla kendini hatırlatsa da hiçbir şey Ramazan'ı gölgede bırakamaz.

Evvela Şam Kapısı'ndan başlamak üzere Mescid-i Aksa'ya çıkan yollar temizlenir; evler, mescitler süslenir; sokaklar kandillerle aydınlatılır. Kudüs Eski Şehir, yediden yetmişe her Müslümanın emeği, sohbeti, duası, neşesi, neşidleri ve direnişiyle sesini her zamankinden daha gür duyurur.

Ramazan en çok Kudüs'e yakışır. Zira yıl boyu Fecrül Azim'e şahitlik eden cuma günleri, hicri yılbaşı ve kandilleri bayram havasında yaşayan Mescid-i Aksa Ramazan'da ona kavuşmak için gün sayanlara rahmet ve bereket kapılarını açar. Sahurda kurulan bereketli sofraları, murabıtların ikram ettiği iftarları, ilim halkaları, dinlenmek isteyenler için gölgesini mahrum etmeyen ağaçları, hatta mutlulukları çoğaltmaya mahal olan kutlamaları ve Müslümanların daimi buluşmalarıyla burası yaşayan bir mescittir.

Yaşayan ve yaşatan Kudüs'e yol açık değildir her zaman. İşgalcilerin Ayrım Duvarları ile bölüp yutmaya çalıştığı Kudüs'e, Batı Şeria'dan gelmeye niyetlenen Müslümanları yaş engeli, izin belgesi, saat ve ulaşım kısıtlamaları ve meşakkatli sınır geçişleri beklemektedir. Bunca zorluğa rağmen Kudüs'e çok yakın olduğu halde ömürlerinde ilk defa buraya gelebilen insanlar vardır. Bu zamanlarda, başka ülkelerden gelen ziyaretçilerin Mescid-i Aksa'da ev sahipliği yapması çok muhtemeldir. Hissedilen bu burukluk çok uzun sürmez; zira bu ziyaret bir ömre bedeldir.

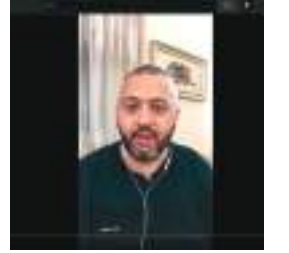
Selahaddin-i Eyyubi, ismini kafile öncüsünün taşıdığı bayraktan alan Beyarık Seferleri'ni, Kudüs'ü haçlılardan geri aldıktan sonra hayata geçirmiş ve on binlerce Müslümanı İslam Coğrafyasının her bölgesinden Mescid-i Aksa'da toplamıştır. Bu seferlerle Mescid-i Aksa'nın ne denli sahiplenildiği ve güçlü olduğunu unutmayan Filistinliler bugün yasaklansa dahi seferlerinden vazgeçmemektedir. 48 toprakları, Batı Şeria ve Kudüs ahali Ramazan'da birbirine kavuşur. Öyle ki Makdisliler onlara evlerini açar, sofralarını paylaşır, yoldaşlık ederler. Hayatlarını Aksa'ya adayanlar burayı Yahudi baskınlarından, işgalcilerin saldırılarından korumak için nöbette durur, itikâflarına burada girerler.

Yıl boyunca sayısız ziyaretçisi olan Mescid-i Aksa'nın Ramazan'da yüzü ayrıca güler. Dünyanın

farklı yerlerinden gelen, Eski Şehrin sokaklarını dolduran Müslümanların vakur duruşu, Kudüs'ün sakinlerine, esnafına, çocuklarına, unutulmaya yüz tutmuş eserlerine, evlerine, taşına toprağına hayat verir. Geçtikleri yerlerde izlerini bırakan bu güzel insanları namaz vaktinin yaklaşmasıyla Silsile Kubbesi'nde kurulan sohbet halkasından, Kadim Mescid Kütüphanesi'nde okunan kitaplardan, ağaç altlarında dalınan hür hülyalardan, iftar sonrası naneli çay için sözleşilen Kattanin Çarşısı'ndan, mukabele okunan Babürrahme'den saflara yönelten tatlı bir heyecan sarar, onları topyekûn kıyama kaldırır.

Hazırlıkları, eda edilişi, huzuru, bereketi ve rahmetiyle Ramazan en güzel Kudüs'te yaşanırken Kudüs'e de en çok bayram yakışır. Vazifesini tamama erdirmenin huzuruyla bayrama hazır olan Müslümanlar, özel kıyafetler giyinir, kokular sürünür, ellerinde ikramlarıyla Mescid-i Aksa'ya gelir. Bu koca alanı tamamen dolduran cemaatle kılınan bayram namazının ardından yapılan toplu dualar, revaklara asılan dalgalanmaya hasret bayraklar, atılmasıyla dostu güven düşmana korku veren sloganlar ve yeniden diriltten marşlarıyla yeşeren ümitler bereketin merkezinden tüm coğrafyaya yayılır.

Bayram havası dolu dolu yaşanıyor, insanlar birbirleri ile bayramlaşıyor, zalimliğinden ödün vermeyen işgalcilerin ansızın sis, ses bombaları, plastik mermiler ve yaralayıcı darbeleriyle bu mutluluğa gölge düşürmek için yaptıkları saldırılarla dakikalar içerisinde çekilen bayram fotoğrafları yerini içimizi sızlatan görüntülere bırakır. Mescidi talan eden, kapılarını kıran, tarihi dokusunu tahrif eden, insanların yaralar açan bu saldırılar aslında her bayram yaşanır bu topraklarda, çok zarar verir, çok gözyaşı akıtır ancak bayram havasını Müslümanlar için direniş havasına da çevirir. Öyle ki, saldırıları, baskınları var gücüyle geri püskürten imanlı yürekler, hemen etrafı toparlamaya, temizlemeye, yaraları sarmaya başlar. Yine dakikalar içerisinde huzuru tesis eder bu güzel pak beldede. Tam bu noktada 2021 28 Ramazan'ında yaşananları unutmamak gerekir: Mescidi hınca hınç dolduran Müslümanların, büyük planlarla Aksa'ya baskın yapmak isteyen Yahudileri engellemek için hayatlarını ortaya koymalarıyla başlayan direniş topyekûn bütün Filistin'i sararak tarihe geçen bir zafere dönüşmüştür. Bu süreçte, durumuna ümitsiz bakılan, eli kolu bağlanmış olduğu düşünülen Gazze hem 48 topraklarındaki Filistinlilere hem Kudüs'e hem de burayı kalbinde taşıyan insanlara aldıracağı nefesle özgürlük muştusunu hatırlatmıştır. İşte bayram bu muştuyu taşıyabilenlerindir.

İZLE

07.05.2021 Mescid-i Aksa Baskını ve 28 Ramazan

OKU

Kudüs'te Bugün

TAKİBE AL

Kudüs'te Bugün

ÖMER FARUK
DELİKTAŞ*

Sehrin Süsü:

L A L E

**Rengarenk
halleri ile gö-
nülünden bağ
kurduğumuz
çiçektir lale.**

Gönülünden kurulan bu bağ bugünlerde tarih bağından ibaret kalmış olsa da laleler Osmanlıların vazgeçemedikleri arasındadır. Şehirlerimizin süslerinden olan bu güzel çiçekleri Osmanlı'da ilk yetiştirmeyi adet haline veyahut moda haline dönüştürmüş olan kişi ise "muhteşem asrın" şeyhülislamı olan Ebussuud Efendi'dir. Ebussuud Efendi İstanbul'da ilk lale yetiştiren kişi olmakla birlikte ilk defa bahçesinde lalenin çeşitli türlerini elde etmeyi başaran kişidir. Üretmiş olduğu 3 çeşit lale türüne verdiği isimler ise; Ebussuud, Ebussuud müşabihi, Ebussuud beyazı.

Osmanlıların lale ile olan irtibatlarının bu kadar güçlü olmasının hikmetini arayanlar için şu dipnotu düşmekte fayda var. İnşa edilen eserlerin bir tabelası mahiyetinde konulan kitabelerde, inşa tarihini belirtmek için ebcedi kullanmışlardır. Arapça'da yer alan her harfin bir değeri vardır. Ve genellikle son beyitte harflerin değeri toplandığında hicri olarak eserin yapım tarihini bize verir. Dolayısıyla kelimelerin ebced değerleri çok mühimdir. Lale ve Allah kelimelelerinin ise ebced hesabı ile 66'ya tekabül etmesi adeta bu çiçeğin gülün tacını başından almasını sağlamıştır diyebiliriz. Malumunuz gül Peygamber Efendimiz (s.a.v)'i temsil ediyor. Yine 66 rakamına denk düşen bir diğer kelime "hilal" kelimesidir.

Mazhar-ı ism-i Celâl olmasa âyâ lâle

Bulamazdı bu kadar rütbe-i vâlâ lâle

Tüm İstanbul'da lale yetiştirmek artık bir itibar meselesi haline gelmiş ve yarışmalar dahi tertip edilmeye ve ticareti yapılmaya başlanmıştır. Lalenin nasıl yetiştirileceğini anlatan risaleler kaleme alınmıştır.

Sonbaharda toprağa bin bir ihtimamla dikilen ve aylar boyu açması için beklenen lale soğanları, ilkbaharda tek bir çiçek açar ve o da gelip geçicidir. Ayrıca lalenin kokusu da yoktur. Ancak renklerinin güzelliği insanların gönüllerinde taht kurmasına yetmiştir.

Heman lale deyüp geçme anda sırr-ı Sübhan var

Anın her ham-ı berginde sad Esrar-ı Yezdan var.

Osmanlı tarihinin şatafatlı yıllarında öne çıkan lale, tarihçi Ahmet Refik tarafından dönemin ismi olarak kullanılmış ve kabul görmüştür.

Lale Devri derken kastedilen yıllar 1718-1730 arasındadır. Bu devrin sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'dır. Lale Devrinin unutulmaz padişahı Sultan 3.Ahmed Osmanlı'daki adıyla şükufecilik denilen çiçekçiliğin müptelası olan bir padişahtır. Çiçeklere bu kadar düşkün

olan padişahımızın aynı adı taşıyan (çiçek hastalığı) hastalığa yakalanması kaderin garip bir cilvesi. Avrupa'da şifası bulunamamış olan bu hastalığın dermanı İstanbul tabiplerince bulunmuş ve padişah efendimize uygulanarak şifaya kavuşturulmuştur.

17.yüzyılda ser-şükufeci yani çiçekçibaşılık makamı oluşturulmuş ve buralarda görev alan kişiler çiçeklerin fiyatlarının belirlenmesinde rol oynamışlardır. Sultan 3.Ahmed'in ser-şükufeci olarak atadığı Mehmed Efendi'ye bir de "lâlezârî" ünvanı verilmiştir. Mehmed Efendi'nin hazırladığı defterlerde 239 adet lale ismi yer almaktadır.

Lâlezârî Mehmed Efendi İstanbul'da vefat ettiğinde babası tarafından tamir ettirilen, kendisinin de minberini yaptırdığı Lâlezâr Mescidi'ne defnedildi. Silivrikapı yakınlarındaki ismi güzel bu mescidi ve etrafındaki birkaç nadide çeşmeyi görmenin tam vaktidir.

Şükûfenâme ismiyle anılan kitaplar vasıtası ile elde edilen türlere verilen isimlerin dahi bilgilerine sahibiz. Mesela 1726 senesinde İstanbul'da 483 lale türünün olduğunu söylüyor Tabîb Mehmed Aşkı. Ayriyeten bizzat kendisinin 388 lale türü yetiştirdiğini isimleri ve özellikleri ile anlatıyor. Yaklaşık 2 bin civarı lale türünün yetiştirildiği İstanbul'da bugüne bir tanesi dahi ulaşmamıştır.

Gözlerimizi nurlandıran, şehirlerimizin süsü çiçekler ile alakalı Şükûfe Nâme-i Ali Çelebi'deki satırlara âminlerle mukabele göstererek yazımızı sonlandıralım.

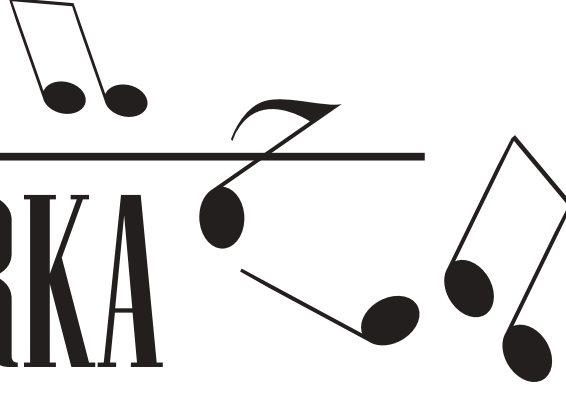
"Bu hakirin dostlarından Merd-i Hüda denilmekle meşhur bir salih kimseden işittim. Dedi ki: "Bir Cuma günü Koca Mustafa Paşa şeyhi Hasan Efendi'nin kürsüsü dibinde idim. Va'zı tamam eylediklerinde bir tezkire okudular. Bir kimesne bırakmış. Demiş ki: "Benim sultanım efendim! Bu dünyada bir kimse var mıdır ki anda cennetlik alameti ola?" Şeyh hazretleri buyurdu ki: "Bu mecliste bahçıvan var ise, ayağa kalksın." Hemen bir kimse yerinden kalktı. Ondandı sonra şeyh hazretleri yine dedi ki: "Ey bu kâğıdı bırakan kimse! Dünyada ehl-i cennet alametli bir kimse göreyim dersen şu adama nazar eyle" ve bu hadis-i şerifi okudular: "kişi dünyada her neyi severse, ahirette anın ile haşrolsa gerektir." Pes zahir budur ki, ahirette şükufe cennette olur. Bir kişi anın ile haşr olmağa elbette cennet-i âlâ girmek lazım gelür. Ana giren bir dahi çıkmaz. Ve meseldir: "Duvar eğildiği yere yıkılır" derler. Şimdi Hak Sübhanehu ve Teala hazretlerinden rica ve temennamız budur ki, bize bunları dünyada lütfu ile sevdirdiği gibi ahirette dahi lütfundan ve kereminden cennet-i alasından bile haşreyleye. Ve bundaki gibi birbirimiz ile sohbetler ve iş ü işretler müyesser ve mukadder eyleye."(Şükufe nâme-i Ali Çelebi, s.64)

POP

JAZZ

ALATURKA

SAZ

MEHMET AKİF
AYZİT*

► Yolun nereye gittiğini
unuttuğunda;
yürümekten kaçma.

*Bilmem
Bu Yol Nereye
Çıkar*

Sanatçı: Emre Fel
Albüm: Bilmem Bu Yol Nereye Çıkar
Çıkış Tarihi:2021

YouTube

Bu dünyaya geldim geleli döndüm hep aynı yerde
Dolandım her bir köşeleri türlü türlü alemde
Ne varsa dünden geri kalan o da toz olur ellerimde
Tutamam hiçbir sözüm olanı yok amacım bi gayem de

Bilmem bu yol nereye çıkar
Dağları dereleri var
Bi yolunu bulamam aman
Yürü yürü nereye kadar

► Yeni bir şey denemek
isteyip korktuğunda;
erteleme.

*Bugün Varım
Yarın Yokum*

Sanatçı: Replikas
Albüm: Zerre
Çıkış Tarihi: 2008

YouTube

...
Bugün varım, yarın yokum
Bilmeyenler olabilir
Elimdeki benim değil
Sıkılanlar, uyuyanlar
Dünyanın da gidişi böyle
Mutlulukla ve ölümle

*Ömer Çam AİHL mezunu. İstanbul Medipol Üniversitesi'nde Bilgisayar Mühendisliği öğrencisi.
Bolca okumaya çalışır, bolca dinler ve yazmaya çalışır.

Kaybettin ama
mücadeleye
devam.

The Wind

Sanatçı: Yusuf/ Cat Stevens
Albüm: Teaser and the Firecat
Çıkış Tarihi: 1971

YouTube

I listen to the wind
To the wind of my soul
Where I'll end up well I think,
Only God really knows

I've sat upon the setting sun
But never, never, never, never
I never wanted water once
No, never, never, never

Gelecekte korkuyorsun;
belki de onun korkmasının
vakti gelmiştir.

The Astounding Eyes of Rita

Sanatçı: Anouar Brahem (Enver İbrahim)
Albüm: The Astounding Eyes of Rita
Çıkış Tarihi: 2009

YouTube

Spotify

Spotify
Çalma
Listesi:

SADE SODA

ENİSE ÖZÜDOĞRU*

“Allah Yeniden Başlayanların Yardımcıdır” isimli öyküsüyle Sade Soda Blog’da

“Dile kolay tam 14 yıldır emek veriyordu. Yeri geldiğinde hafta sonunu yeri geldiğinde yıllık iznini uğruna feda ettiği bir yeri terk etmek her şeye rağmen onu çok zorlayacak gibi görünüyordu. Sonra, sabah uyanışlarını düşündü. Her sabaha mutsuz bir başlangıç yapmasına sebep olan şey bu vedalaşmakta zorlandığı dört duvardı. Her sabah uyandığında ne bir yaşam hevesi ne de bir hayali olmadığını hatırladı. Yaşadığını hissedemiyorum, her geçen gün boğuluyorum sanki diye düşündü”

BLOG

GAMZE Ç. BARAN**

“Ağ” isimli yazısı ile Sade Soda Blog’da

“Bilip, söyleyip, uygulayabilecek imkânı bulup da her ne sebepten ötürü ertelediğimiz dinlemelerimizin bir gün, bir yerlerde bize geri döneceğini düşünüyorum, yine onu dinlerken.”

“Ne çok hüznü birikiyor insanın, anlatamadıkça ne çok gözyaşı ağını örüyor içimizde bir yerlerde. Şimdi o da ben de sessiz, yağmurdan sonra toprak kokusunu hüznüyle içine çeken insanlar gibi, taze yaz havasının esintilerinin dolduğu o odada rahatlıyoruz. O anlatabiliyor oluşunun bense dinliyor ve bir gönlün iç rahatlamasına vesile oluyor oluşunun huzuru içindeyiz.”

Gazını hala alamadıysan sayfalara sığdıramadığımız baloncuğu üstünde yazıları okumaya Sade Soda Blog’dan devam edebilirsin!

CÜNEYT ERSAN***

“Gelecek İçin Harekete Geç” isimli yazısı ile Sade Soda Blog’da

“Düzenli spor yapan ve spor kültürü gelişmiş olan toplumlara baktığımızda bireylerin spora erken yaşta başladığını ve devam ettiğini görüyoruz. Bu başarının esas sebebi ve aslında püf noktası da spora erken yaşta başlamak ve düzenli bir şekilde devam ettirebilmek. Hangi branş olursa olsun çocuk yaşta spora başlayan bireylerin daha başarılı oldukları da zaten bir gerçek.”

“Ancak şunu unutmamalıyız, her spor yapan kişi profesyonel olacak diye bir kural yok. Yürüyüş, yüzme, hafif tempoda koşu, evde yaptığımız vücut geliştirici hareketler bireylerin kendi başına amatörce yapacağı sporlardır. Bunları yaparak da spor yapmış ve hareket halinde kalmış oluruz.”

İBRAHİM KUDSİ NOHUTCU**NUN YAZDIĞI, ELİFNAZ OKUYUCU*****NUN ÇİZDİĞİ;**

“ufak at da civcivler yesin” sloganıyla Civciv Yemi Sade Soda Blog’da

CİVCİV YEMİ

UFK AT DA
CİVCİVLER YESİN

iclal Yılmaz & Sevd Sezer
Sade Soda okuyucuları
için derledi.

Sadesoda
Blog

* Mehmet Emin Saraç AİHL mezunu, İbn Haldun Üniversitesi'nde Tarih & Yeni Medya ve İletişim Bölümleri öğrencisi. Okumayı sevdiği kadar yazmayı ve anı fotoğraflamayı da sever.

** Anaokulu Rehber Öğretmeni, Kastamonu

*** TRT Spikeri, Program Yapımcısı, Hedef Süperlig Program Sunucusu

**** Pendik, Denizli ve Üsküdar AİHL'lerde eğitim gördü. Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Hazırlık öğrencisi. Hayatın absürtlüğüne çok mantıklı buluyor. Şiirlerde hayat buluyor, yaşıyor.

***** Bayrampaşa Aliya İzzetbegoviç KAİHL öğrencisi. Tecrübeli dergici, çokça çizer.

Süslenmiş Demek ki Güzel Değil

Güray Süngü'den Savaş Barkçin'e, Güven Adıgüzel'den Ömer Erdem'e birçok güçlü kalemler Cins'te.

Cins; klasik edebiyattan moderne, sosyolojiden felsefeye, tarihten aktüele, kısacası kültüre ve düşünceye ait birçok yazı okuyucuyla buluşuyor.

"Bütün
iyi kitapların sonunda
Bütün gündüzlerin,
bütün gecelerin sonunda
Meltemi senden esen
Soluđu sende olan
Yeni bir başlangıç
vardır"

SADE
SÖDA